

Danion Vasile

PATERICUL
PE ÎNȚELESUL
COPILOR

De același autor (ultima ediție): *Jurnalul convertirii* (Editura Areopag, 2020), *Duhovnicul. Rugăciunea. Postul* (Editura Areopag, 2020), *Prietenul nostru, Sfântul Vasile de la Ostrog – Izbăvitorul de frică* (Editura Areopag, 2020), *Acuzatul 1988* (Editura Areopag, 2020), *Tinerii și sexualitatea – Între iubire și păcat* (Editura Areopag, 2020), *Doctorul de povești* (Editura Areopag, 2020), *Despre înfruntarea bolii* (Editura Areopag, 2020), *Despre divorț* (Editura Areopag, 2020), *Patericul mi-renilor. Pilde pentru secolul XXI* (Editura Areopag, 2020), *Cartea nunții* (Editura Areopag, 2019), *Cel mai scump cadou de Crăciun* (Editura Offline Times, 2019), *Despre înfruntarea necazurilor* (Editura Areopag, 2018), *Despre avort. Motive, traume, consecințe* (Editura Areopag, 2018), *Vlahiia – Puterea iubirii* (Editura Areopag, 2017), *Cum să ne creștem copiii* (Editura Areopag, 2017), *Mâncăți sănătos – Sfaturile elefantului Sunny și ale prietenilor săi* (Editura Offline Times, 2015), *Povești religioase – Povestea icoanei mele* (Editura Areopag, 2014), *Palatul poveștilor* (Editura Areopag, 2012), *Drumul cuvintelor* (Editura Egumenița, 2009), *Zorii apocalipsei* (Editura Egumenița, 2008), *Fețele apostaziei – Dărâmarea idolilor* (Editura Agnos, 2008), *Underground – Rebelii generației NU* (Editura Agnos, 2007), *Tinerii și sexualitatea – Repere pentru mileniul III* (Editura Egumenița, 2007), *Despre reîncarnare și invazia extraterestră* (Editura Egumenița, 2006), *Despre horoscop, cutremure și ghicirea viitorului* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Întrebări și răspunsuri* (Editura Lucman, 2006), *Tinerii și sexualitatea – Păcate noi, păcate vechi* (Editura Egumenița, 2005), *Despre înaintemergătorii Antihristului* (Editura Cartea Ortodoxă, 2004), *Mângâiere pentru bolnavi* (Editura Egumenița, 2004).

Contact: danionvasile@yahoo.com

© Pentru ediția de față, Editura Areopag

ISBN 978-606-9678-16-9

Danion Vasile

PATERICUL
PE ÎNȚELESUL
COPIILOR

Ediția a treia, revizuită

Editura Areopag
București, 2020

Ilustrația copertei: Rodica Vieru
(Detaliu dintr-o ilustrație a poveștii *Vlahiia - Puterea iubirii*, de Danion Vasile, apărută în volumul cu același titlu tipărit la Editura Offline Times, 2017).

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VASILE, DANION

Patericul pe înțelesul copiilor / Danion Vasile. - Ed. a
3-a, reviz.. - București : Areopag, 2020
ISBN 978-606-9678-16-9

2

087.5

Părintele Mihai-Andrei Aldea:

Precuvântare

Patericul egiptean este *Evangelia* trăită cu sinceritate și har dumnezeiesc; este tâlcuirea practică, prin viața reală a unor oameni trecuți prin încercările și bucuriile vieții duhovnicești. Adică este parte din *cuvântul proorocesc mai întărit* de care avem nevoie spre a înțelege cu adevărat *Scripturile*, după cum ne arată Sfântul Apostol Petru (*I Petru* 1, 19 ș.u.). Acest *cuvânt proorocesc mai întărit* se mai numește și *Sfânta Tradiție*, iar *Patericul* este parte din ea.

Prima întâlnire cu *omul și monahul* Bartolomeu Anania am avut-o atunci când am întâlnit pentru prima oară și *Patericul*. A fost, zic eu, o mare fericire, pentru că întâlnirea – prin minunata *Prefață* semnată de Î.P.S. Bartolomeu Anania – mi-a hrănit sufletul și mi-a luminat viața. Dar, mai înainte de toate, prin sinceritatea și adâncimea cuvintelor, mi-a deschis seeta de a citi *Patericul*, m-a făcut să-i înțeleg valoarea. „Manualul schiorului” – l-a numit Leul Ardealului, în comparație cu „Manualul alpinistului”, care este *Filocalia*. Alpinist nu am ajuns nici după mai bine de douăzeci de ani de când am venit la Credința cea Adevărată. Dar lecția căderii fără a te distruge, și a neînțeleptei ridicări, pe care mi-a dat-o *Patericul*, m-a ajutat

și mă ajută nespus! De câte ori cad, într-un fel sau altul, îmi este binecuvântat sprijin.

Dar acest folos al minunatei cărți de învățătură a sfinților călugări de la începuturile istoriei Bisericii l-am câștigat cu greu!

M-am izbit întâi de limba veche, plină de arhaisme și regionalisme, de gândirea duhovnicească – atât de asemănătoare și, totodată, de deosebită de cea obișnuită –, de toată alcătuirea unui stil de viață necunoscut – cel călugăresc – dintr-o vreme și o societate puțin cunoscute astăzi.

Pare descurajant? Poate să fie descurajant, oricum! Am întâlnit oameni – mai tineri sau mai înaintați în vârstă – care nu au putut să treacă peste această încercare! Pierzând astfel dulceața și frumusețea unei neprețuite comori duhovnicești...

Pe mine m-a întărit și m-a provocat *Prefața* semnată de Bartolomeu Anania.

Dar pentru copii și tineri era nevoie de altceva.

Era nevoie, de multă vreme, de acea lucrare iscusită ce trece moștenirea de la o generație la alta, printr-o iscusită și firească adaptare a limbii folosite. Astfel încât să păstreze un parfum al trecutului, dar să fie de înțeles pentru cei de astăzi.

Lucrare de la sine înțeleasă în orice națiune care se respectă. Și care, la noi, are nevoie de mult sprijin. Pentru că este mult de lucru, dată fiind bogăția uluitoare a culturii române – fie că vorbim despre latura

duhovnicească a acesteia, despre cea științifică ori despre cea folclorică, sau despre oricare alta.

Ca urmare, pot să spun că valoarea darului pe care Danion Vasile îl face copiilor noștri, prin *Patericul pe înțelesul copiilor*, este de neprețuit.

A pune comoara *Patericului* la îndemâna copiilor înseamnă a le deschide larg porțile spiritualității înalte; înseamnă a le da puterea și înțelepciunea de a găsi rostul vieții; înseamnă a le pune la îndemână harta *drumului celui îngust*, a le arăta calea cea adevărată către Împărăția Cerurilor.

Dacă pildele din *Pateric* sunt Evanghelie trăită, basmul românesc vechi țintește cumva spre ceea ce astăzi am numi o „cateheză fantasy”. Adică o practică, profundă și fascinantă punere înainte a trăirii credinței într-un cadru în același timp real și ireal. Prin această așezare a catehezei în lumea de basm, românii se fereau și de a-i plictisi pe copii cu didacticisme sterpe, dar și de ispita arătării cu degetul. Personajele pozitive și negative din basme sunt neidentificabile – cu excepția lui Dumnezeu, a făpturilor cerești și, respectiv, a celor infernale. Paralela dintre pildele *Patericului* și basm există, dincolo de originea diferită, dincolo de distincția între real și imaginar, în esența care le definește: trăirea duhovnicească, valoarea practică a legilor morale și duhovnicești, efectele concrete ale respectării sau încălcării lor. Despre poveștile anexate la sfârșitul volumului spun doar că regăsi-

rea basmului românesc într-o limbă contemporană, care poate fi înțeleasă, este o întregire și o restaurare de care avem cea mai mare nevoie!

M-am bucurat citind această carte. Printre altele și pentru că am văzut că prin ea mulți copii și tineri vor fi apărați de greșeli pe care le-am făcut eu și prietenii mei, fiind lipsiți de asemenea lumină.

Desigur, nici o carte nu se *impune* de către alții.

Dar, cum spune tot vechea înțelepciune patristică, până și vederea cărților sfinte ne poate face mai șovăitori către păcat. Sau, și mai bine, ne poate îndemna spre citirea care ne luminează viața.

De aceea aștept cu dor să văd această carte ieșită din tipografii, ca să o pot dărui eu însumi cât mai multor copii. Spre folosul și mântuirea lor. Și, astfel, și a mea.

Dumnezeu să-i binecuvânteze pe cei ce s-au ostentit și să ne dăruiască parte în Împărăția Sa cu sfinții Săi!

Nota autorului:

Au trecut mai mult de zece ani de când am scris cartea *Patericul mirenilor. Pilde pentru secolul XXI*. Impactul pe care l-a avut volumul respectiv, încă de la prima ediție, m-a făcut să anunț public, de mai multă vreme, faptul că voi scoate și *Patericul copiilor*. Între timp, alți autori au fost mai harnici și au scos cărți cu titluri și subiecte similare. Totuși, așa cum veți putea vedea, cartea de față nu seamănă cu cărțile respective (cu care nu se află într-o relație de concurență, ci de împreună-lucrare). Pentru că eu nu am căutat doar să repovestesc pildele *Patericului egiptean* într-o formă accesibilă copiilor de astăzi, ci am căutat să îi ajut să își asume un mod de gândire care să fie pecetluit de învățăturile vechiului Pateric.

(Am marcat cu paranteze referințele pentru citatele din Pateric; am folosit ediția apărută la Episcopia Ortodoxă Română Alba Iulia în 1993. Citatele sunt evidențiate nu prin ghilimele, ci prin caractere italice, pentru că unele pasaje au fost puțin adaptate, din pricina unor arhaisme sau formulări mai dificil de înțeles de către cititorii tineri.)

Am încercat ca stilul să fie cât mai simplu și cât mai clar, fără flori și fără figuri de stil, pentru a fi într-o anumită armonie cu textul *Patericului egiptean*.

Danion Vasile

Danion Vasile

Patericul pe înțelesul copiilor

a) Întâlnirea cu Patericul

Cosmin, Andrei, Nectaria și Iustina au plecat în vacanță, împreună cu părinții lor. Nectaria și Iustina sunt surori. Andrei e coleg de clasă cu Nectaria. Cosmin e bun prieten cu fetele și merg la aceeași biserică. El e însoțit doar de mama lui, pentru că tatăl i-a părăsit, cu ani în urmă.

După câteva zile de drumeții pe munte, au coborât la o mănăstire. Dimineața, după slujbă, părinții au mers să stea de vorbă cu un pustnic, iar pe copii i-au lăsat în grija părintelui Antonie, cel care se ocupă de cazarea pelerinilor.

— Părinte, din ce carte s-a citit la masă? — întrebă Cosmin.

— S-au citit câteva întâmplări și cuvinte de folos din *Patericul egiptean*.

— Eu n-am înțeles mare lucru, spuse Andrei. Erau unele cuvinte vechi, și nu prea înțelegeam cine știe ce. Bine, nici n-am fost prea atent.

— *Patericul* este o carte scrisă mai ales pentru călugări. Este una dintre cele mai importante cărți ale călugărilor. Nu e o carte pentru copii, spuse părintele Antonie.

— Mie mi-a plăcut ce s-a citit, spuse Cosmin. Nu era chiar atât de greu de înțeles.

— Asta pentru că părintele care a citit a făcut o selecție a textelor, a încercat să citească lucruri pe care să le înțeleagă toată lumea, nu doar călugării.

— Unele lucruri din carte mi-au plăcut și mie. Se poate să ne mai citiți din ea? — întrebă Nectaria. Dacă ne citiți, trece timpul mai ușor, până se întorc părinții noștri.

— Nectaria nu poate fără povești, se plictisește, spuse Andrei.

— Dar cele scrise în *Pateric* nu sunt povești, continuă părintele. Ci sunt întâmplări cu sfinții care au trăit într-un deșert vestit, în Pustia Egiptului, sunt cuvinte de folos rostite de aceștia sau sunt pilde. Pildele sunt un fel de povești din care trebuie să înțelegem unele lucruri. Ele ne ajută să știm cum trebuie să trăim, ce fapte trebuie să facem și ce fapte trebuie să nu facem. În *Pateric* găsim cuvinte despre credință, despre iubirea lui Dumnezeu, despre răbdare, despre mânie, despre lăcomie, despre lene, despre rugăciune. Găsim cuvinte pentru probleme de tot felul.

— Da, părinte, vă rugăm, dacă aveți timp, aduceți *Patericul* și citiți-ne, insistă Nectaria.

— Bine, vin imediat, mă duc la chilia mea.

— Dar, eu am văzut că *Patericul* a rămas în sala de mese, zise Cosmin.

— Știu că cel din care s-a citit la masă a rămas acolo, spuse părintele, dar al meu e plin de însemnări, de notițe făcute cu creionul. Îmi e mai ușor să gădesc în el ceea ce caut.

Părintele ieși pentru puțină vreme și se întoarse ținând în mână *Patericul*.

— Citiți-ne ceva despre supărare! Se poate? Că Andrei mă supără tot timpul, și la școală, și în vacanță, spuse Nectaria.

— Chiar așa? – o întrebă părintele, zâmbind. Cred că exagerezi.

— Exagerează, normal că exagerează, se băgă în vorbă Andrei.

Părintele se așeză pe un fotoliu, iar copiii își traseră scaunele cât mai aproape de el, ca să îl audă cât mai bine.

— Începem. O să fac mici modificări în text, ca să înțelegeți mai ușor, că în unele locuri traducerea e într-un limbaj mai vechi. *Avva Agathon a zis: „Niciodată nu m-am culcat având ceva împotriva cuiva, nici nu am lăsat pe cineva să se culce, să doarmă, având ceva împotriva mea. Aceasta, cât mi-a fost cu puțință” (4-24).* Ce înțelegeți de aici?

— Eu înțeleg că nu trebuie să ne culcăm fără să mergem să ne cerem iertare de la cei pe care i-am supărat, spuse Iustina.

— Atunci, zise Andrei, înseamnă că ar trebui să stăm multe nopți nedormiți, pentru că uneori e greu să îți ceri iertare de la părinți pentru prostiile pe care le faci.

— Of, eu cred că Andrei ar prefera să rămână treaz câteva nopți, până ce va putea să îi ierte pe cei care l-au supărat. Și nu sunt puțini, că el e foarte supărăcios, spuse Nectaria.

— Nu fi răutăcioasă cu el, că așa nu o să îl ajuți cu nimic, spuse părintele.

— Asta a înțeles ea din cuvântul părintelui Agathon, o atacă Andrei.

— E exact invers față de cum a înțeles Andrei, insistă Iustina. Adică trebuie să nu te culci până nu îți ceri iertare, dar nu să amâni să îți ceri iertare și să stai toată noaptea treaz. Ci, indiferent pe cine ai supărat, până te duci seara la culcare trebuie să ai puterea să îți ceri iertare.

— Da, spuse părintele. Seara, când spuneți „Tatăl nostru”, vă rugați ca Dumnezeu să vă ierte și pe voi pentru ce ați greșit în timpul zilei. Dar, înainte de a vă duce să vă rugați, e bine să vă cereți iertare de la cei pe care i-ați supărat. Acum nu o să vă citesc în continuare, am să vă citesc din altă parte a *Patericului*. Să știți că *Patericul egiptean* este pentru noi, că-

lugării, un fel de manual de viață monahală. Așa că îl citim de multe ori, tocmai pentru că găsim în el sfaturi și pilde foarte importante. Dar nu toate pot fi înțelese de voi, pentru că sunteți copii. Unele nu sunt înțelese nici de către părinții voștri, pentru că nu sunt călugări. Ba câteva sunt greu de înțeles chiar de călugări. De fapt, fiecare înțelege ceea ce citește potrivit măsurii lui — unii mai mult, alții, mai puțin. Dar există în *Pateric* și câteva pilde și cuvinte de înțelepciune, numite apoftegme, care sunt ziceri ale părinților cu viață sfântă, pe care le-ați putea înțelege și voi. Uitați-vă, *Patericul* meu e plin de tot felul de semne și notițe; îl am de dinainte să vin la mănăstire. Așa că nu o să-mi fie greu să vă mai găsesc repede câteva fragmente pe înțelesul vostru.

— Citiți-ne în continuare, spuse Nectaria.

— Da, mai citiți-ne, că afară a început să plouă și poate e mai bine să îi așteptăm aici, în cameră, pe părinții noștri, zise Nectaria.

— O să vă spun acum ceva și mai clar, legat de puterea iertării, spuse părintele. *Un frate din Libia a venit la avva Siluan, în Muntele Panefo, și i-a zis: „Părinte, am un dușman care mi-a făcut multe rele, că și țarina mea, când eram în lume, mi-a răpit-o și de multe ori m-a dușmănit. Iar acum a pornit și oameni răi să mă omoare, și aș vrea să-l dau în judecată”. Bătrânul i-a zis: „Fă cum vrei, dar să faci cu pace în suflet!”.* Fratele a

spus: „Cu adevărat, părinte, dacă va fi pedepsit, o să îi fie de folos sufletului lui”. Bătrânul i-a răspuns: „Cum socotești că e bine, fiule, așa să faci!”. Și a răspuns fratele: „Scoală-te, părinte, să facem rugăciune și voi merge la dregător!”. Deci, sculându-se și rugându-se amândoi, când a venit momentul să zică: „Și ne iartă nouă greșalele noastre, precum și noi iertăm greșităilor noștri”, a zis bătrânul: „Și nu ne ierta nouă greșalele noastre, căci nici noi nu iertăm greșităilor noștri!”. Apoi fratele i-a zis bătrânului: „Nu așa, părinte!”. Iar bătrânul a zis: „Ba așa, fiule! Căci, cu adevărat, dacă vei voi să mergi la dregător să-ți faci ție dreptate, Siluan altă rugăciune nu-ți va face ție”. Și, punând fratele metanie, l-a iertat pe vrăjmașul său (4-378).

— Atunci, întrebă Andrei, dacă sunt supărat pe un coleg trei zile, ce să fac, să nu spun Tatăl nostru trei zile?

— Răspunde singur!, îi spuse părintele. Așa crezi că e bine?

Andrei lăsă ochii în jos, neștiind ce să zică.

— Cred că... nu trebuie să stăm fără rugăciune câteva zile, ci trebuie să încercăm să îl iertăm pe omul care ne-a supărat, înainte de rugăciune, și apoi să începem să ne rugăm.

— O să vă ajute mai ales dacă, la începutul rugăciunii, o să vă rugați tocmai pentru el, spuse părintele.

O să vă spun o întâmplare legată de asta. Doi frați se certau foarte des. Odată, la aniversarea unuia dintre ei, pentru că tatăl voia să facă poze, fratele mai mare a adus tortul. Dar, din cauza grabei, s-a împiedicat și a căzut, răsturnând tortul pe jos. Nu erau mulți invitați, dar sărbătoritul s-a supărat foarte tare. Greu s-a oprit din plâns. După ce au plecat musafirii, i-a spus tatălui său: „Pentru asta nu o să îl iert niciodată pe fratele meu, auzi? Niciodată. Până acum l-am tot iertat, nu cum zice la biserică, de șaptezeci de ori câte șapte, de patru sute nouăzeci de ori, l-am iertat de mii de ori. Gata, iertarea mi s-a terminat, simt că nu mai am deloc putere să îl iert.” Tatăl era trist și el, îi părea foarte rău că seara nu fusese mai frumoasă. Așa că nu i-a spus nimic sărbătoritului, ci doar l-a întrebat. „Bine, supăratule, dar măcar la rugăciunea de seară vii?” „Vin, ce să fac, vin. Că nu pe Dumnezeu m-am supărat, ce vină are Dumnezeu că fratele meu e atât de rău?” „Dar, nu ai dreptate, acum chiar nu a vrut să te supere. A greșit, tu nu greșești niciodată?” „Greșesc, nu greșesc, nu contează. Dar nu îl mai iert. M-am hotărât.”

După ce au început rugăciunea de seară, când au ajuns la „Tatăl nostru”, tatăl a spus: „Acum nu ne mai rugăm toți trei, nu ne mai rugăm împreună, mă rog doar eu, și voi sunteți atenți.” Când a ajuns la „și ne iartă nouă greșelile noastre”, a spus: „Și nu ne ierta nouă greșelile noastre, câtă vreme nici noi nu vrem

să iertăm greșiților noștri...” Dar, nu a apucat să termine ce voia să zică, că sărbătoritul l-a întrerupt: „Cum adică să nu ne ierte? De ce să nu ne ierte? Ba să ne ierte.” „Pentru ca Dumnezeu să ne ierte, trebuie mai întâi să îi iertăm noi pe cei care au greșit față de noi. Dacă noi nu iertăm, nici Dumnezeu nu ne iartă pe noi. Altfel, degeaba spunem «Tatăl nostru...»”

„Te rog încă o dată să mă ierți că am scăpat tortul, îmi pare tare rău, crede-mă”, i-a repetat fratele mai mare. Sărbătoritul l-a luat în brațe și i-a spus: „Te iert, iartă-mă și tu că m-am supărat atât de tare. Altă dată nu o să mă mai port așa.” Apoi, întorcându-se către tatăl său, l-a întrebat: „Mă ierți și tu?” „Te iert, ce să fac, doar ești copilul meu. Să știi că mai important decât să mâncăm o felie bună de tort este să înțelegem puterea iertării. Și, dacă tot am ratat tortul, măcar să nu ratăm și iertarea.” Tocmai atunci a intrat pe ușă și mama. Soțul ei o sunase și îi spusese despre întâmplarea cu tortul. Mama își luă în brațe sărbătoritul, apoi spuse: „Gata, supărarea a trecut. Bine că am mai găsit deschis la cofetărie...” Sărbătoritul se uita victorios. Mama venise cu un alt tort...

— Ei, da, când se termină cu tort, e mai ușor să ierți, spuse Andrei. Dar tatăl acela citise *Patericul* sau i-a venit aceeași idee?

— Îl citise, dar a și știut să se folosească de cele citite. Pentru că mulți citesc cărți de folos, cum e *Pa-*

tericul, dar puțini au priceperea să aplice în viața lor ceea ce au citit.

— Și, oricum, mai întâi a fost iertarea, apoi a venit tortul, spuse Nectaria.

— Da, dar mama oricum apucase să cumpere tortul, și mâncau tort oricum, și dacă nu făceau pace, nu se dădu Andrei bătut.

— Andrei, într-o zi mergi cu părinții tăi la o înghețată. Totul e bine, frumos. A doua zi, mergi la înghețată, dar părinții te ceartă tot drumul. Mai e înghețata la fel de bună? – întrebă Iustina.

— Nu, evident că nu, veni răspunsul.

— Vezi, de asta e bine că mai întâi l-a iertat pe fratele lui, că altfel nu se putea bucura de tort așa cum trebuie, spuse părintele Antonie. Uite, am găsit un alt cuvânt, mai scurt. *A întrebat un bătrân dacă se folosesc cei ce cer rugăciunile părinților, dar ei se lenevesc. Și i-a răspuns: „Mult poate rugăciunea dreptului, precum este scris; însă rugăciunea care se face, adică cea care este ajutată prin fapte de cel care cere rugăciunea, păzindu-se cu toată osârdia și cu durere în inimă de gânduri și fapte rele. Că dacă va petrece cu nebăgare de seamă, de niciun folos nu-i va fi, chiar dacă sfinții se vor ruga pentru el. Că unul zidind și altul surpând, cu ce s-au folosit, fără numai că au avut parte de osteneli?” (1-321).* Ce înțelegeți de aici?

Andrei spuse:

— Eu am întrebat-o pe mama mea: „Mamă, dar nu este de-ajuns să te rogi tu pentru mine, de ce să mă mai rog și eu? Tu îți faci rugăciunea în fiecare zi, dimineața și seara, și te rogi și pentru tata și pentru mine. De ce trebuie să mă mai rog și eu? Oare Dumnezeu nu aude rugăciunea ta pentru mine?” Mama mi-a răspuns: „Ba da, cum să nu. Dumnezeu aude rugăciunea mea pentru tine. Dar gândește-te că, dacă nu ai vrut să înveți din timpul vieții să vorbești cu Dumnezeu, gândindu-te că oricum se roagă alții pentru tine, și e destul, nu vei ști să o faci după moarte. Și, ca să ajungi în rai, unde e bucuria veșnică și iubirea veșnică și tot ce poate fi mai frumos, trebuie să înveți, încă de aici, să vorbești cu Dumnezeu prin rugăciune. E ca și cum ai învăța o limbă străină – cu cât o înveți mai bine, cu atât poți să comunici mai bine. Cu cât te rogi mai mult, cu atât Îl simți pe Dumnezeu mai aproape și mai prezent în viața ta. Și, dacă Îi ceri ceva lui Dumnezeu, ai grijă ca nu cumva prin faptele tale să arăți că de fapt nu vrei să te ajute”.

— Exact, așa este, același sfat cu cel din Pateric, doar cu alte cuvinte, zise Nectaria.

— Dar, interveni Cosmin, înseamnă că degeaba mă rog eu să se întoarcă tata la noi acasă? Dacă el nu vrea să se apropie de Dumnezeu și nu se roagă, eu cu mama mea ne rugăm pentru el degeaba?

— Nu, spuse părintele, mângâindu-l pe cap. Doar că e nevoie de multă rugăciune pentru a-l convinge să se întoarcă. Tatăl tău nu e în situația descrisă de *Pateric*, adică nu stă departe de voi, gândindu-se că oricum se va mântui pentru rugăciunile voastre. Așa cum binecuvântările părinților îi acoperă pe copii, așa și rugăciunile copiilor îi ajută pe părinți. Așa și rugăciunea mamei tale îl ajută pe tatăl tău. E foarte important să aveți răbdare. Și, poate, Dumnezeu îl va convinge să se întoarcă.

— Eu, zise Cosmin, dacă citeam singur asta, așa înțelegeam, că nu are rost să ne mai rugăm pentru el.

— Tocmai de asta, spuse părintele, e bine ca atunci când vreți să citiți o carte religioasă, să îi întrebați pe părinții voștri dacă e potrivită pentru voi sau nu. Și faptul că te rogi pentru tatăl tău și pentru mama ta înseamnă că îi iubești mult și iubirea ta poate să îi ajute.

— Putem înțelege greșit ceea ce citim, nu?, întreabă Nectaria.

— Atunci, nu e mai simplu să nu mai citim?, zise Andrei, ironic.

— Ba da, cum să nu, răspunse Nectaria, și din același motiv e mai bine să nu mâncăm nimic, pentru că de la unele mâncăruri ni se poate face rău. Nu-i așa?

Părintele asista amuzat la schimbul de replici.

— Cum să nu mâncăm nimic, că ne îmbolnăvim, spuse Andrei, doar de dragul de a o contrazice pe Nectaria. Cu mâncarea e altfel.

— Ba nu e niciun altfel, e la fel. Doar că una e mâncare pentru minte și pentru suflet, alta pentru burtă. Nu?

— Auzi, Nectaria, dacă în fața mănăstirii vine acum un vânzător de prăjituri și înghețată, nu te-ai duce să îți cumperi, lăsând baltă discuția asta? Așa că, nu mai face pe deșteapta.

Părintele se uita la Nectaria, așteptându-i replica. Nectaria spera că părintele îi va lua apărarea sau va schimba discuția.

— Fii sincer, Andrei, zise Cosmin, tu nu te-ai duce acum la vânzătorul ăla, dacă ar fi vreun vânzător de dulciuri în fața mănăstirii?

— M-aș duce, cum să nu. Doar știți că îmi plac dulciurile.

— Atunci, las-o pe Nectaria în pace. Părinte, vă rugăm, citiți-ne mai departe.

— *Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: „Părinte, merg după sfat la bătrâni și ei îmi vorbesc de mântuirea sufletului meu și nimic nu pricep din cuvintele lor! Ce să fac? Oare să nu merg să mai întreb, de vreme ce nu fac nimic din sfaturile pe care le primesc?”. Și avea bătrânul două vase goale și i-a răspuns: „Mergi de adu un vas din acelea și toarnă untdelemn și, clătinân-*

du-l, varsă-l și pune-l la loc!”. Dacă a făcut așa de două ori, i-a zis: „Adu-le pe amândouă acum și vezi care este mai curat!”. I-a răspuns fratele: „Mai curat este cel în care am turnat untdelemn”. I-a zis bătrânul: „Așa este și sufletul! Chiar dacă nu va ține minte nimic din cele ce întrebă, tot mai mult se curățește decât cel ce nu întrebă nimic” (32-428).

Cosmin spuse:

— Eu l-am întrebat pe părintele la care mă spovedesc: „Părinte, în timpul predicilor mă plictisesc, pentru că unele lucruri nu le înțeleg, că sunt prea grele pentru mintea mea, altele nu mă interesează... Aș vrea și eu să ies afară, cum ies alți copii, dar părinții mei spun că e mai bine să stau să ascult predica.” Părintele mi-a răspuns: „Când erai bebeluș și făceai gălăgie, mama ta ieșea cu tine în fața bisericii. Când ai mai crescut, ai început să stai din ce în ce mai mult la slujbe. Acum, e bine că poți sta la Sfânta Liturghie fără să te plictisești. La predică... Încearcă să fii cât mai atent, că ceva, ceva o să înțelegi și tu. În timp, o să înțelegi din ce în ce mai mult. Uite, un țăran avea două cămăși murdare. Pe una a pus-o în cutia de rufe murdare, pe cealaltă a lăsat-o afară, la soare. A venit ploaia, și apa a spălat una din cămăși. El nu a apucat să spele nicio cămașă dar, a doua zi, cămașa spălată de ploaie era mai curată și, după ce s-a uscat, a putut să o îmbrace din nou. Ei, vezi tu, o cămașă spălată de

ploaie nu e la fel de curată ca una spălată de mâna omului sau la mașina de spălat, dar ploaia tot a făcut-o mai curată, nu? Așa și tu, ești prea mic ca să înțelegi toată predica, dar, decât să nu auzi nimic din ea, tot e mai bine să înțelegi cât de puțin. Că, în timp, o să vezi că o să îți fie din ce în ce mai ușor să înțelegi. Adu-ți aminte cum ai învățat să scrii. La început îți era greu să scrii literele, dar mai apoi ai putut să scrii fără prea mult efort. Nu-i așa?” „Așa e. Doar că scrisul l-am învățat în câteva luni, cred că o să treacă mai multă vreme până o să înțeleg o predică întregă.” „Toate la vremea lor, mi-a mai spus părintele. Numai că e nevoie și de puțin efort, iar ajutorul lui Dumnezeu va veni cu siguranță.”

— E foarte bine că ai povestit asta. E ușor pentru voi să înțelegeți ce am citit după ce ați auzit ce a spus Cosmin. Nu vă fie rușine, dacă aveți ceva de spus sau de completat, spuneți.

— Mai citiți-ne, părinte, că e interesant, spuse Nectară.

— Părintele Matoi a spus: *„Prefer să fac o lucrare ușoară și statornică, decât una care este ostenitoare la început, dar e părăsită degrabă”* (1-145).

— Eu de doi ani fac tenis la un club, spuse Andrei. După primele antrenamente, ca să îmi întăresc brațele, m-am hotărât să fac în fiecare zi un număr mare de flotări. I-am spus antrenorului hotărârea

mea. Primele cinci zile am reușit, dar, apoi, am renunțat. El mi-a spus că era mai bine să îmi fi fixat un număr de flotări mai mic, pe care să îl fac în fiecare zi, vreme îndelungată, și să măresc numărul lor încet încet, decât să am un start puternic, dar de care se alege praful.

— N-a avut dreptate? Întrebă Cosmin.

— A avut, cum să nu. Doar că au trecut câteva săptămâni până m-am apucat din nou, că o vreme mi-a fost cam lene, că făceam oricum destul efort la antrenamente. Dar acum îmi dau seama că era mai bine să fi avut de la început un program de flotări de care să mă țin mai serios. Sigur mi-ar fi prins bine...

— Copii, să știți că și antrenamentul din viața duhovnicească seamănă din multe puncte de vedere cu un antrenament sportiv. Doar că în sport îți pui mai mult nădejdea în puterile tale, pe când, în viața duhovnicească, îți pui nădejdea în ajutorul lui Dumnezeu. Acest cuvânt al părintelui Matoi este valabil și în ceea ce privește antrenamentele sportive. Și, invers, o să vă dați seama, în timp, că multe sfaturi care la prima vedere nu ar avea legătură cu viața duhovnicească, în realitate au. Doar că trebuie o anumită luminare a minții ca să vezi în ceea ce te înconjoară lucruri care pot fi înțelese duhovnicește.

— Părinte, e proverbul că prostul nu învață nici din greșelile lui, iar înțeleptul învață din ale altora, spuse Nectaria.

— Dacă l-am adapta la subiectul discuției noastre, zise părintele, aş spune că un creștin adevărat se poate folosi de orice situație sau întâmplare din viața sa, chiar dacă nu are un conținut duhovnicesc evident. Pe când alții nu se folosesc nici de întâmplările sau discuțiile cu teme duhovnicești. Iată un alt cuvânt: *Spuneau părinții despre un bătrân că îi ziceau gândurile: „Lasă astăzi, că te vei pocăi mâine!”. El le răspundea: „Nu! Astăzi mă voi pocăi și mâine fie voia lui Dumnezeu” (9-392). Ce proverb vă vine în minte?*

Cosmin spuse:

— Nu lăsa pe mâine ce poți face azi!

— Chiar, spuse Nectaria, poate că s-ar putea tipări un *Pateric* care să aibă la sfârșitul fiecărui pasaj un proverb.

— Vedeți, multe din proverbe se pot adapta destul de ușor la viața religioasă. Numai să existe interes pentru așa ceva, continuă părintele. Nu trebuie să lăsăm pentru altă dată nici pocăința, nici faptele bune. Dacă le amânăm pentru mâine, sau pentru altă dată, poate că nu o să le mai facem niciodată. Vremea în care vorbim cu Dumnezeu e prezentul, noi acum trebuie să stăm în fața lui Dumnezeu. Nu să ne gândim: „Lasă, începând de mâine o să trăiesc așa cum trebuie, nu o să mai fac prostii, nu o să-mi mai supăr părinții. Azi e ultimul răgaz de libertate, îmi fac de cap...” Dar, cuvântul părintelui Matoi l-ați înțeles re-

pede singuri, așa că o să vă citesc altceva. *Se spunea pentru avva Ioan că a venit în biserică la Schit și, auzind vorbe împotrivă ale unor frați, s-a întors la chilia sa și, înconjurând-o de trei ori, așa a intrat. Iar oarecare frați, văzându-l, s-au mirat de ce a făcut aceasta și, venind, l-au întrebat, iar el le-a zis: „Urechile le aveam pline de cuvinte împotrivă. Deci, am înconjurat ca să le curățesc și așa să intru cu liniștea minții mele în chilia mea” (25-101).*

— Ce înseamnă „cuvinte împotrivă”? – întrebă Iustina.

— Cuvintele pe care le ziceau cu mânie ceilalți, și care i-au rănit sufletul. Cuvinte de împotrivire, răspunse părintele. Când te contrazici sau te cerți cu cineva, și îi spui tot felul de lucruri mai mult sau mai puțin dure. Că tu ai dreptate, nu el...

— Sau că e un prost... spuse Andrei.

— Da, dar nu e bine. Nu e bine să jignim pe nimeni, spuse părintele. Așa că, decât să spui astfel de lucruri cu voce tare, mai bine să spui doar în gând. Dar e și mai bine să nici nu te gândești la cuvinte urâte. Lasă-l pe celălalt cu dreptatea lui, nu are rost să vă contraziceți degeaba.

— Dar, de ce nu putea părintele Ioan să intre în chilie până nu se liniștea?, întrebă Cosmin.

— Chilia unui călugăr e ca o mică biserică. Când intri în biserică, nu trebuie să mai lași să îți treacă

prin minte gânduri rele. Bine, nici afară din biserică nu trebuie să le lași, dar în biserică trebuie să fii și mai atent. În chilie, la fel. Dacă intri cu supărare în chilie, poți rămâne supărat toată ziua. De asta e important să te rogi la Dumnezeu să îți ia supărarea. În pustia Egiptului, chiliile erau destul de departe una de alta, așa că el putea să înconjoare chilia și să se roage la Dumnezeu să scape de tulburare. Dar, dacă ar fi trăit într-o mănăstire obișnuită, poate că ar fi încercat să se liniștească în chilie, că afară găsea o grămadă de motive să i se împrăștie mintea. Da, cred că ar fi intrat în chilie să se liniștească.

— Și noi cum ar trebui să înțelegem cuvântul despre părintele Ioan? – întreabă Nectaria.

— Simplu: să nu mergi acasă până ce nu ți-a trecut toată supărarea pe care ți-o provoc eu la școală, spuse Andrei. Să stai în fața blocului până te plictisești.

— Of, ce ne facem cu tine? – întreabă părintele Antonie. Tu poți fi serios măcar câteva minute?

— Nu poate, părinte, el fuge de seriozitate cum fugea părintele Ioan de mânie, spuse Nectaria.

— Dar nici tu nu știi să-l înțelegi, îi spuse părintele.

— Deci, ce ar trebui să înțelegem din pasajul cu părintele Ioan? – insistă Cosmin.

— Să înțelegem că trebuie să ne luptăm cu mânia, trebuie să știm să ne calmăm de fiecare dată

când cineva, un coleg, un prieten, încearcă să ne enerveze, răspunse părintele. Dacă nu ne luptăm cu mânia, încetul cu încetul, o să fim din ce în ce mai agitați. Mânia, ca orice patimă, e o boală. Dacă nu o tratezi la timp, se agravează.

— Mai citiți-ne și altă întâmplare, vă rugăm, spuse Iustina.

— Bine. *Un bătrân era în Schit, ostenitor cu trupul, dar nu lua aminte cu cugetul. Deci s-a dus la avva Ioan ca să-l întrebe despre uitare. Și, auzind de la dânsul cuvânt, s-a întors la chilia sa și a uitat ce i-a zis avva Ioan. Și s-a dus iarăși să-l întrebe. Și, auzind de la dânsul același cuvânt, s-a întors. Iar după ce a ajuns la chilia sa, iarăși a uitat. Și așa de multe ori mergând, când se întorcea era stăpânit de uitare. Iar după acestea, întâlnindu-se cu bătrânul, i-a zis: „Știi, avvo, că am uitat iarăși ceea ce mi-ai zis? Dar, ca să nu te supăr, nu am mai venit”. I-a zis avva Ioan lui: „Du-te de aprinde lihnarul!”.*

— Ce e lihnarul? — întrebă Andrei.

— E o candelă, spuse părintele. *Și bătrânul l-a aprins. Și i-a zis lui iarăși: „Mai adu alte lihnare și le aprinde dintr-însul”. Și a făcut asemenea. Și a zis avva Ioan bătrânului: „Nu cumva s-a vătămat lihnarul pentru că ai aprins dintr-însul celelalte lihnare?”. Zis-a celălalt: „Nu”. Și a zis bătrânul: „Așa nici Ioan; dacă Schitul va veni către*

*mine tot, nu mă va opri de la darul lui Hristos. Drept aceea, când voiești, vino la mine, de nimic îndoindu-te!”. Și așa, prin răbdarea amânduro-
ra, a ridicat Dumnezeu uitarea de la bătrânul. Că aceasta era lucrarea celor care viețuiau în Schit, ca să dea osârdie celor ce erau luptați și să se silească pe sine, ca să se câștige unii pe alții spre bine” (18-100). Ce înțelegeți de aici?*

— Că, dacă îl întrebăm ceva pe duhovnicul nostru și apoi uităm, nu trebuie să ne fie rușine să îl mai întrebăm o dată, că părintele nu se supără să repete un sfat, spuse Iustina.

— Uneori, mintea ne zboară exact când ar trebui să fim cel mai atenți, continuă părintele.

— Cum se întâmplă și la școală, la unele lecții mai importante, zise Cosmin.

— Exact. Dar trebuie ca atunci când am uitat ce ne-a spus duhovnicul, sau când nu am înțeles, să îl întrebăm încă o dată. Că el nu se supără, ci se bucură, văzând râvna voastră. Mai e o întâmplare asemănătoare, o găsesc imediat. Gata, am găsit-o. *S-a dus odată avva Pimen, când era mai tânăr, la oarecare bătrân, să-l întrebe de trei gânduri. Deci, când a plecat de la bătrân, a uitat unul din acele trei gânduri și s-a întors la chilia sa. Și, cum a pus mâna să deschidă încuietoarea de la ușa chiliei sale, și-a adus aminte de cuvântul pe care l-a uitat și a lăsat încuietoarea și s-a întors la bă-*

trânul, care i-a zis: „Degrabă ai venit înapoi, frate”. Și acesta i-a povestit lui: „Când am pus mâna mea să deschid încuietoarea, mi-am adus aminte de cuvântul pe care îl căutam și n-am deschis, pentru aceasta m-am întors”. Și era depărtarea căii foarte multă. Și i-a zis lui bătrânul: „Al îngerilor Pimen (adică numele Pimen înseamnă păstor) și se va vesti numele tău în tot pământul Egiptului” (1-164).

— Părintele Pimen a făcut drum lung înapoi, ca să mai audă o dată cuvântul pe care îl uitase. E ca întâmplarea de dinainte, numai că părintele Ioan s-a întors de mai multe ori, iar părintele Pimen a făcut un drum lung pentru a cere sfatul respectiv, a spus Nectaria.

— Și, văzând bătrânul răbdarea părintelui Pimen, i-a spus că va ajunge cunoscut în tot Egiptul, continuă Cosmin.

— Așa e, încuviință părintele. E foarte important și cum îi cereți sfatul duhovnicului vostru. Iată o altă întâmplare: *Doi frați mergeau unul către altul. Și a zis unul dintr-înșii celuilalt: „Voiesc să mă duc la avva Zinon și să-i spun lui un gând”.*

— Cum adică să îi zică un gând?

— Adică să îi ceară un sfat despre o problemă pe care o avea. *A zis și celălalt: „Și eu aceasta voiesc”. Deci s-au dus amândoi împreună. Și, luându-i pe fiecare deosebi, și-au spus gândurile lor.*

Unul, spunându-le, a căzut înaintea bătrânului, rugându-l cu multe lacrimi ca să se roage lui Dumnezeu pentru dânsul. Și bătrânul i-a zis: „Mergi, nu te slăbi pe tine și nu grăi de rău pe cineva și nu te lenevi de rugăciunea ta!”. Și, ducându-se fratele, s-a vindecat. Iar celălalt, spunând gândul său către bătrân, a adaus moale și cu nebăgare de seamă: „Roagă-te pentru mine!”. Dar n-a cerut cu dinadinsul.

Iar după o vreme s-a întâmplat de s-au întâlnit unul cu altul. Și a zis unul dintr-înșii: „Când am mers către bătrânul, i-ai spus lui gândul pe care ziceai că voiești să i-l spui?”. Iar acela i-a zis: „Da, i-am spus!”. A întrebat acela: „Oare te-ai folosit după ce i-ai spus?”. Răspuns-a fratele: „Da, m-am folosit, că pentru rugăciunile bătrânului m-a vindecat Dumnezeu!”

– Dar ce, erau bolnavi? – întreabă Andrei.

– Trupește erau sănătoși, era vorba de o vindecare sufletească, de vindecarea de o patimă, îi răspunse părintele. Iar celălalt a zis: „Eu, măcar de i-am mărturisit gândurile mele, nu am simțit vreo ușurare”. Zis-a lui cel ce s-a folosit: „Și cum te-ai rugat bătrânului?”. Răspuns-a acela: „I-am zis lui: roagă-te pentru mine, că am acest gând!”. Iar el a zis: „Eu, mărturisindu-mă lui, am udat picioarele lui cu lacrimile mele, rugându-l să se roage lui Dumnezeu pentru mine. Și

prin rugăciunea lui m-a vindecat Dumnezeu”. Iar aceasta ne-a povestit nouă bătrânul, învățându-ne că se cade celui ce roagă pe vreunul din părinți pentru gânduri cu osteneală și din toată inima să se roage, ca lui Dumnezeu, și atunci va dobândi cele cerute. Iar cel ce se mărturisește cu nebăgare de seamă, sau e iscoditor, nu se folosește, ci se și osândește” (9-74).

— Eu cred că am înțeles, spuse Cosmin. Dacă eu și un coleg de-al meu avem un examen greu, și mergem amândoi la același preot să îi spunem să se roage pentru noi, dacă el îi cere părintelui așa, într-o doară, gândindu-se că oricum cel mai mult contează cât învață el, nu rugăciunile altora, iar eu am încredere în puterea rugăciunilor preotului, atunci eu o să iau o notă mare, iar el nu.

— Atunci e foarte simplu, spuse Andrei. În loc să ne mai chinuim să învățăm, mergem doar pe la biserici și mănăstiri, dăm multe pomelnice, și luăm numai note bune. Am scăpat de învățat.

— Nu, nu e cum spui tu, îl contrazise părintele. Faptul că preotul se roagă pentru elevi și studenți nu înseamnă că aceștia nu trebuie să mai învețe. E ca și cum ai spune că, dacă se roagă preotul pentru înmulțirea roadelor pământului, țăranii nu mai trebuie să meargă să muncească la câmp, că muncile se fac singure. Nu, țăranii trebuie să își facă treaba lor, iar elevii trebuie să învețe. Dar rugăciunea preotului îi ajută

și pe unii, și pe alții, îi lămuri părintele. Diferența dintre cei doi frați care s-au dus la avva Zinon e că unul s-a dus cerându-i din tot sufletul să îl ajute prin rugăciunile sale, iar celălalt s-a dus cu indiferență. Și primul a primit ajutorul așteptat, al doilea, nu.

— Părinte, ploaia s-a oprit, dar mai citiți-ne în continuare, până se întorc părinții noștri, spuse Iustina.

— Bine, vă mai citesc. *Un frate a venit la avva Teodor și a început a grăi și a cerca lucruri pe care încă nu le făcuse, și i-a zis lui bătrânul: „Încă nu ai aflat corabia cu care să mergi undeva, nici vasele tale nu le-ai pus în ea și, mai înainte de a călători, ai ajuns acum la cetatea aceea? Deci, după ce vei face întâi lucrul, vei veni la acelea despre care grăiești acum”* (9-88).

— Adică?, întrebă Cosmin.

— Adică e bine să facem lucrurile pe rând, nu să ne gândim deja la faptele vitejești pe care le vom face peste nu știu câtă vreme. Un elev abia intrat la liceu a venit aici să se spovedească. Nu se mai spovedise niciodată în viața lui. După spovedanie, mi-a spus: „Părinte, m-am hotărât: eu anul acesta o să fac în fiecare dimineață treizeci și trei de închinăciuni, cum mi-ați zis. La anul o să fac o sută, anul următor două sute, și, în ultimul an de liceu o să fac cinci sute de închinăciuni în fiecare zi.” „Ascultă, micule călugăr, i-am spus eu, câte închinăciuni ai făcut în total în viața ta

până acum?” „Până acum, nu am făcut decât câteva, când mă închinam la icoane în biserică.” „Ei, atunci nu te mai gândești ce fapte de vitejie o să faci tu la anul și peste câțiva ani, gândește-te doar la canonul pe care ți l-am dat acum, că nu e greu. Și, după ce o să faci canonul acesta, o să mai vedem ce va urma. Dar mai important decât să faci niște închinăciuni este să nu Îl superi pe Dumnezeu. Că degeaba faci închinăciuni, dacă ești obraznic cu părinții tăi sau faci alte lucruri care nu Îi sunt bineplăcute lui Dumnezeu. Adică, nu degeaba, că tot există un folos în rugăciune, chiar dacă facem și unele greșeli, dar important este să ne străduim ca viața noastră să fie în așa fel încât să nu se bată cap în cap cu rugăciunile noastre. Iar dacă vrei să pornești pe drumul faptelor bune și al virtuții, o să vezi că drumul e greu. Iar tu abia pornești pe el.”

— Da, înțeleg. Dar e greu să nu te gândești la ceea ce o să faci până la urmă – șopti Andrei.

— Păi, să te gândești, dar să nu țintești prea sus, ca să te descurajezi. Îți aduci aminte cum ai povestit chiar tu, cu flotările?

— Da, părinte, este cam la fel... Dar, dacă nu îți pui în minte un țel mai deosebit, parcă nici nu ai tragere de inimă să te apuci de treabă.

— Ei, dar nimeni nu zice să nu ai un țel deosebit! Doar că, dacă te gândești prea mult la el, nu o să ai răbdare cu pașii mai mici pe care trebuie să-i faci

până acolo. Sau nu vei fi atent și nu o să-i faci cum trebuie.

Copiii tăcură puțin, gândindu-se la aceste cuvinte.

— Altă întâmplare, că ni se par interesante, spuse Nectaria.

— Bine, cum vreți voi. *Odată preotul Schitului a mers la arhiepiscopul Alexandriei pentru o trebuință bisericească. După ce s-a întors și a venit la Schit, îl întrebau frații, zicând: „Cum ai umblat, avvo? Ce ai văzut în oraș?” Răspuns-a lor: „Eu, fraților, altă față de om n-am văzut în cetate, decât pe arhiepiscopul”. Iar ei, auzind aceasta, se minunau și, după acest cuvânt al lui, au început toți frații foarte tare a păzi acel obicei, adică a-și păzi ochii lor de vederile nefolositoare (16-280).*

— Chiar nu a văzut pe nimeni la față în afară de episcop? – se miră Nectaria.

— Nu m-am gândit că de fapt chiar poți să alegi ce vezi și ce nu vezi cu ochii tăi! – se minună și Cosmin.

— Treaba asta cu păzitul ochilor e cam grea, spuse Andrei.

— Să vă spun o întâmplare legată de asta, zise părintele. La cinematografele dintr-un oraș s-a lansat un film interzis minorilor. Afișele de reclamă au fost puse peste tot, și conțineau imagini smintitoare. Pâ-

nă când au fost date jos, mulți copii și-au vătămat mințile privindu-le. Preotul încercase să vorbească cu copiii, după slujbă, spunându-le că trebuie să își păzească ochii, dar unii dintre ei i-au spus că nu au ce face, că le este greu, pentru că reclamele erau puse în multe locuri. Părintele le-a spus: „Să știți că unul din voi, nu contează cine, mi-a spus că, de când au apărut aceste reclame, a luat hotărârea să nu mai fie atent la nicio reclamă. Și, când totuși privirea îi mai cădea în tâmplător pe o reclamă, imediat își întorcea ochii în altă parte.” Da, copii, postul ochilor este foarte important. Degeaba postim de mâncare dacă nu știm să ne păzim ochii. Unii copii postesc de mâncare, dar stau toată ziua și se uită la televizor la filme cu violență sau la alte lucruri nepotrivite. E bine totuși că postesc, dar postul are valoare adevărată când nu e numai de mâncare, ci și de gânduri urâte sau nepotrivite. Iar de gândurile și imaginile murdare trebuie să ne ferim tot timpul. Țineți minte: e greu, e din ce în ce mai greu să vă păstrați mintea curată. Dar, dacă voi vreți să duceți această luptă, să fiți cavaleri ai gândurilor curate, veți vedea că Dumnezeu o să vă ajute.

— Postul e greu, oricum ar fi. Și postul cu ochii, și postul cu mâncarea... Aseară, când am venit la mănăstire, ne-au dat mâncare de post, dar mie nu mi-a prea plăcut, spuse Andrei.

— Tu ții post? – îl întrebă părintele.

— Acasă nu prea țin, dar ieri seară am ținut, ce puteam să fac.

— Mie mâncarea mi-a plăcut, spuse Nectaria.

— Ție îți place orice mâncare, i-o reteză Andrei.

— Iar ești rău, Andrei. Mâncarea a fost foarte bună, spuse Cosmin.

— Spuneți asta pentru că voi sunteți obișnuiți cu postul, mie nu mi-a plăcut ce am mâncat.

— Și mie mi-a plăcut, spuse Iustina. Am rugat-o chiar pe mama să îmi mai pună o porție, că era destul în castron și pe drum nu am mâncat decât puțin.

— O să vă citesc atunci o întâmplare legată de asta: *Era un bătrân mare și văzător cu duhul, și s-a întâmplat ca el odată să șadă cu mai mulți frați la masă. Când mâncau ei, bătrânul lua aminte cu duhul și vedea că unii mănâncă miere, alții pâine, iar alții baligă. Și se minuna și se ruga lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, descoperă-mi taina aceasta, că aceleași bucate fiind puse pe masă înaintea tuturor, când mănâncă se văd așa schimbate”. Și i-a venit lui glas de sus, zicând: „Cei ce mănâncă miere sunt cei care cu frică, cu cutremur și cu bucurie duhovnicească șed la masă și neîncetat se roagă și rugăciunea lor se suie la Dumnezeu ca tămâia. Cei ce mănâncă pâine sunt cei care mulțumesc pentru împărtășirea celor dăruite de la Dumnezeu, iar cei ce mănâncă baligă sunt cei care cârtesc și zic:*

«Aceasta este bună, aceasta este putredă»". Deci, nu trebuie să zicem acestea sau așa să socotim, ci mai vârtos să Îl proslăvim pe Dumnezeu și laude să-I înălțăm Lui, ca să se plinească cuvântul zis de Apostol: „ori de mâncați, ori de beți, ori altceva de faceți, toate spre slava lui Dumnezeu să le faceți” (21-281).

— Cum adică unii mâncau baligă?, întrebă Andrei.

— Nu ai înțeles, nu mânca nimeni baligă, toți mâncau aceeași mâncare, a spus Cosmin. Doar că pentru unii era ca mierea, pentru alții era ca pâinea, iar pentru alții era ca baliga – și asta pentru că nu le plăcea, pentru că tot comentau că de ce nu e mâncarea mai bună.

— Copii, știți bine că uneori îi supărați pe părinții voștri când vine vorba de mâncare, că una nu vă place, că alta nu vă place și tot așa. Uneori, oamenii, chiar și copiii, refuză să mănânce anumite mâncăruri care nu le pică bine, cum se spune, nu sunt bune pentru organismul lor. Dar de multe ori copiii refuză o mâncare foarte sănătoasă și gustoasă, doar pentru că s-au învățat să mănânce diferite chestii cumpărate de pe stradă, pline de tot felul de chimicale.

— La bufetul școlii noastre se găsesc o mulțime de bunătăți. După ce te saturezi cu ele, mâncarea de acasă nu ți se pare prea gustoasă, spuse Andrei.

— Dar e mai important să mâncați ce vă pun pe masă părinții voștri, chiar dacă nu pare la fel de gustos. Însă este mai sănătos. Și trebuie să Îi mulțumiți lui Dumnezeu pentru fiecare masă, că mulți copii săraci ar vrea să aibă parte de mesele la care voi strâmbați din nas, dar nu au... Și nu uitați să spuneți rugăciunea și înainte, și după fiecare masă.

— Așa, vom mânca miere sau pâine, nu baligă, spuse Cosmin.

— Poate că nu am dat eu exemplul potrivit, întâmplarea cu baliga poate nu trebuia să v-o citesc.

— Ba e bine, spuse Nectaria. Eu am înțeles că uneori greșesc când strâmb din nas la masă. Mai bine că ne-ați citit-o, că o să mă mai gândesc la ea.

— Afară a ieșit soarele, eu aș vrea să mă duc prin curte, să mă plimb puțin, a spus Andrei. Veniți și voi?

— Eu aș prefera să mergem pe o bancă, și părintele să ne mai povestească ceva din *Pateric*, până se întorc părinții, spuse Nectaria.

— Da, părinte, vă rugăm, mai stați cu noi, spuse și Cosmin.

— Bine, cum vreți. Acum am puțin timp liber.

— Atunci, o să rămân și eu cu voi, să nu mă plictisesc, spuse Andrei.

Curtea mănăstirii era mare și pe aleea principală erau mai multe bănci. Așa că găsiră repede un loc în care să stea. Dar, când ajunseră acolo, după ce

șterse banca de apă și copiii se așezară, părintele Antonie începu să le spună glume.

— Ei, părinte, dacă ne spuneți glume de dinainte, nu mă mai gândeam să merg să mă plimb, spuse Andrei.

— Tocmai asta am așteptat să îmi spui, ca să înțelegi un alt cuvânt. Un bătrân din *Pateric* a zis: „*Vorbind eu pentru folos către unii frați, au fost cuprinși de atâta somn adânc, încât nici genele ochilor nu puteau să le miște. Eu, vrând să le arăt lucrarea celui rău, am spus și un cuvânt de vorbă deșartă, de care, făcând ei haz, numaidecât s-au trezit. Și, suspinând, le-am zis: «Cât timp vă vorbeam despre lucruri cerești, ochii voștri, ai tuturor, erau cuprinși de somn, iar când v-am spus deșertăciuni, toți cu osârdie v-ați deșteptat»* (6-121).

— Adică, pe mine m-ați atras într-o cursă, ca să înțeleg cuvântul ăsta?, întrebă Andrei.

— Da, a încercat și a reușit. Chiar tu ai spus că, dacă ar fi zis de dinainte glume, nu te mai plictiseai, zise Cosmin.

Andrei se bosumflă puțin.

— Când eram mic, spuse părintele Antonie, am plecat cu părinții mei și cu alte câteva familii într-un pelerinaj. După masa de seară, părintele stareț a vrut să mai rămână să stea de vorbă cu copiii. Ne-a strâns pe toți la o masă și a început să ne spună cuvinte de

folos. Părinții noștri stăteau mai în spate și ascultau și ei. După ce starețul ne-a spus câteva pilde din viețile sfinților, unii copii au început să se plictisească. Atunci, spre surprinderea părinților noștri, starețul a început să ne spună câteva glume. După două glume a întrebat: „Acum ce facem, mai stați sau vă duceți la camerele voastre?” „Mai stăm, mai stăm, am spus noi într-un glas. Ne plac glumele...” „Asta văd și eu și știu că vă plac. Cum am început să vă spun glume, imediat ați devenit atenți. Dar, copii, trebuie să înțelegeți că viața nu este o joacă. Vârsta copilăriei este o vârstă în care joaca ocupă un rol important, dar joaca nu e totul. Așa cum mâncați, ca să vă hrăniți trupul, așa și mințile voastre trebuie să se hrănească și cu rugăciune, și cu cuvinte duhovnicești, și cu cărți duhovnicești. Pentru că, altfel, dacă și în acest pelerinaj numai la joacă vă gândiți, arătați că nu vă interesează deloc sufletele voastre, ci doar trupurile. Acum, am terminat cu glumele. Cine vrea să plece, să plece, împreună cu părinții săi. Dar eu m-aș bucura să mai rămâneți, măcar puțin, că vreau să vă spun alte lucruri de folos.” Trei copii s-au ridicat, vrând să plece, dar, văzându-i pe ceilalți, s-au așezat la loc.

— Dumneavoastră ce ați făcut? – întrebă Andrei.

— Ce să fac, eu m-am ridicat primul, răspunse părintele Antonie, părând ușor stânjenit de întrebare. Părintele stareț ne-a mai vorbit o vreme. Fiind atenți la cuvintele lui, ne-am dat seama că sfaturile pe care

le spunea ni se potriveau foarte bine, de parcă părințele ne-ar fi cunoscut de multă vreme.

— Uite așa o să ajungă și Andrei călugăr, spuse Nectaria.

— La școală tot așa vă înțeptați? – întrebă părințele.

— Nu, la școală avem ace mai mari, glumi Andrei.

— Purtați-vă mai frumos unul cu altul, spuse părintele Antonie. Am să vă citesc acum o întâmplare care arată cât de important este ca între oameni să fie înțelegere și iubire creștinească. *Un monah avea sub ascultare un alt monah, care era într-o chilie aflată la depărtarea de zece mile. Deci i-a zis lui gândul: „Cheamă-l pe fratele să vină să ia pâinea”. Și iarăși a socotit: „De ce pentru pâine să-l supăr eu pe fratele să vină zece mile? Mai vârtos să o duc eu”. Și, luând-o, a plecat la el, dar, mergând, s-a lovit cu piciorul de o piatră și, rănindu-i-se degetul, îi curgea sânge mult. De durere a început să plângă. Atunci îndată a venit la el îngerul, zicându-i: „De ce plângi?”. Iar el, arătându-i rana, a răspuns: „Pentru aceasta plâng”. Zis-a îngerul: „Nu plânge pentru aceasta, că pașii tăi pe care îi faci pentru Domnul se numără și spre marea răsplătire înaintea feței lui Dumnezeu se văd”. Atunci, mulțumindu-I lui Dumnezeu, pustnicul călătorea bucurându-se. Și*

venind la fratele, i-a adus pâinile și i-a povestit lui iubirea de oameni a lui Dumnezeu și, dându-i pâinea, s-a întors. A doua zi luând iarăși pâine, a plecat la alt monah să o ducă. Și s-a întâmplat de venea și acela la el și s-au întâlnit pe cale amândoi. Astfel a zis cel ce mergea către cel ce venea: „O comoară aveam și ai căutat să mi-o furi?” Și el a răspuns: „Oare ușa cea strâmtă te încape numai pe tine? Lasă-ne și pe noi să venim împreună cu tine”. Și îndată vorbind ei, li s-a arătat îngerul Domnului și le-a zis: „Prigonirea aceasta a voastră s-a suit la Dumnezeu ca un miros de bună mireasmă!” (3-346).

— Eu n-am înțeles. Cum adică, lui Dumnezeu Îi plăcea cum se ceartă cei doi?, întreabă Andrei.

— Poate nu ai fost atent, spuse Cosmin. Ei, de fapt, nu se certau, ci fiecare voia să meargă spre celălalt, ca să îl scutească pe celălalt de drum. Adică fiecare se gândea la binele celuilalt, nu la propriul bine.

— Da, copii, spuse părintele Antonie. Așa trebuie să trăim, să ne gândim întotdeauna la binele celui de lângă noi, abia apoi la binele nostru. Uite, era un părinte, avva Teodor de la Ennat, care povestea: „Când eram mai tânăr, petreceam în pustie. M-am dus la pitărie să fac două frământături și am găsit acolo pe un frate care voia să facă pâini și nu avea pe nimeni care să-i dea o mână de ajutor. Iar eu am lăsat deoparte frământăturile mele și

i-am dat lui o mână de ajutor. După ce am isprăvit, a venit alt frate și iarăși i-am dat lui o mână de ajutor și a făcut pâinile. Și iarăși a venit al treilea și i-am făcut asemenea. Și așa făceam cu fiecare din cei ce veneau și am făcut șase frământături, iar pe urmă am făcut pe cele două ale mele, încetând cei ce veneau” (1-91).

— Eu știu o întâmplare asemănătoare, spuse Cosmin. La noi la biserică sunt cinci frați, doi băieți și trei fete. Una din fete, Mihaela, e de vârsta mea, ceilalți sunt mai mari. Anul trecut, am fost împreună cu ei la țară. Mama lor le-a spus că trebuie să culeagă fiecare câte un coș de cireșe, abia apoi aveau voie să meargă să se joace. Frații au cules la început cireșe și au umplut coșurile fetelor, și abia apoi s-au apucat să culeagă cireșe pentru ei. Fetele s-au oferit să-i ajute, dar ei le-au trimis la joacă.

— Da, dar părintele Teodor i-a ajutat pe alții, care nu îi erau frați, spuse Nectaria.

— De fapt, cu cât trăiești mai aproape de Dumnezeu, cu atât înțelegi mai bine că trebuie să îi ajuți pe toți cei care au nevoie, nu doar pe cei care îți sunt rude sau prieteni, le spuse părintele.

— Părinte, spuse Andrei, dar dacă de fiecare dată părintele Teodor stătea să îi ajute pe alții, și tot veneau alți părinți să facă pâine, ce făcea, îi ajuta pe toți? Înseamnă că murea acolo de foame.

— Andrei, nu l-a obligat nimeni pe părintele Teodor să îi ajute pe ceilalți. A ajutat cât a vrut și, cu cât a ajutat mai mulți oameni, cu atât mai mare i-a fost răsplata de la Dumnezeu. De fiecare dată când cineva face o faptă bună noi putem să luăm exemplul de la el, sau putem să-i găsim noduri în papură, că cine știe ce s-ar întâmpla dacă ne-am gândi să facem și noi la fel. Vă citesc mai departe. *Un bătrân s-a îmbolnăvit la Schit și ar fi vrut să mănânce pâine proaspătă. Auzindu-l, unul dintre frații cei nevoitori a luat cojocul și în el pâini uscate și s-a dus în Egipt. Și, schimbând pâinile uscate cu altele proaspete, i-a dus bătrânului. Văzându-le ei calde, s-au minunat. Bătrânul însă nu voia să guste, zicând că sângele fratelui lui este. Și l-au rugat ceilalți bătrâni, zicându-i: „Pentru Domnul mănâncă, să nu se facă jertfa Domnului deșartă!”. Și, fiind rugat, a mâncat (1-346).*

— N-am înțeles, spuse Iustina, de ce nu mai voia bătrânul să mănânce pâinea proaspătă? Nu le spusese chiar el că ar fi vrut pâine proaspătă?

— Ba da, spuse părintele Antonie. Dar își spusese dorința pur și simplu, fără să se gândească la faptul că cineva va ieși din pustie ca să meargă un drum lung și să îi aducă lui pâine proaspătă. Mai ales că, ei neavând bani, acela a trebuit să ducă în schimbul pâinii proaspete pâini mai vechi, care aveau o valoare mult mai scăzută. Când și-a dat seama bătrânul ce

efort, ce jertfă făcuse cel care adusese pâinea proaspătă, la început a refuzat să o mănânce. Dar, la insistențele celorlalți, a acceptat să mănânce, pentru că pâinea aceea era o mare dovadă de iubire jertfelnică.

— Adică, dacă eu îmi doresc o jucărie scumpă, și mama mea face un efort și mi-o cumpără, ar fi bine ca eu să refuz să mă joc cu ea? — întrebă Cosmin.

— Nu, tocmai, că nu a cumpărat-o ca să stea degeaba, a cumpărat-o să te joci cu ea. Dar, atunci când le cereți părinților voștri unele lucruri, e bine să vă gândiți și la efortul pe care îl fac pentru a vi le procura. Gândiți-vă și la ei, nu doar la voi... Cât despre cel care a făcut drumul acela lung ca să aducă pâinea proaspătă, mare i-a fost răsplata de la Dumnezeu. Tot binele pe care îl facem celor de lângă noi, lui Hristos I-l facem de fapt. Uite, am găsit ceva despre milostenie: *Un iubitor de Hristos a întâlnit pe cale un sărac gol și, făcându-i-se milă de dânsul, i-a dăruit lui haina sa. Iar săracul, ducându-se, a vândut-o. Iar acela, înștiințându-se de ceea ce făcuse săracul, s-a întristat. În noaptea următoare, Hristos a stat înaintea lui, în vis, purtând acea haină și arătându-i-o i-a zis: „Nu te scârbi, că iată, port ceea ce Mi-ai dat!” (21-376).*

— Deci, tot ce dăm săracilor Îi dăm de fapt lui Hristos, nu? — întrebă Cosmin.

— Tot ce dăm celor cu adevărat săraci și necăjiți, lui Hristos Îi dăm, da.

— Atunci, de ce nu dau creștinii mai multe dintre lucrurile lor săracilor?

— Există două răspunsuri la întrebarea asta. Pe de o parte, trebuie să recunoaștem că unii creștinii, uneori, se gândesc mai mult la binele lor, și mai puțin la săraci.

— Asta nu e bine, spuse Cosmin. Lângă blocul nostru e o casă de rugăciune a unei asociații din străinătate, care pe dinafară seamănă puțin cu o biserică, dar nu e biserică. La fiecare sfârșit de săptămână oamenii de acolo pregătesc mese pentru săraci. Dar, la biserică nu e așa.

— Asta și pentru că cei care s-au rupt de Biserică încearcă să îi atragă la ei pe oameni cu tot felul de avantaje materiale. Au bani primiți din străinătate tocmai pentru a face cât mai mulți adepți, zise părintele.

— Da, spuse Nectaria, dar asta nu înseamnă că nu ar putea și oamenii de la biserică să îi ajute mai mult pe săraci.

— Ai dreptate, spuse părintele. Fiecare om ar putea să facă mai mult bine. Dar, în loc să îi ajutăm pe săraci, ne este mai ușor să îi ignorăm. Oricum, al doilea răspuns era că trebuie totuși să avem mare grijă pe cine ajutăm. Există mulți săraci care sunt săraci pentru simplul fapt că le e mai simplu să cerșească decât să meargă la muncă. Ajutându-i, nu fa-

cem altceva decât să îi încurajăm să meargă pe un drum greșit.

— Dar dumneavoastră știți pe cine trebuie să ajutați și pe cine nu? Sau Hristos nu primește decât binele pe care îl faceți oamenilor care sunt cu adevărat săraci? Iar pe cei care ar putea munci îi ajutați degeaba?, întrebă Andrei.

— E foarte greu de spus cine ar trebui ajutat și cine nu, veni răspunsul. Un sfânt spunea că ar trebui să transpire banul în mâna ta înainte de a-l da unui sărac.

— De ce să transpire? Adică să îl dai cu inima strânsă?, întrebă Andrei.

— Nu, nu de asta e vorba. Uite, un părinte bătrân povestea: *Este unul care face lucruri bune și vicleanul îi pune în minte preț mare la un lucru mic, ca să piardă plata tuturor bunătăților pe care le face. Șezând eu odată în Oxirinh, la un preot care făcea milostenie, a venit o văduvă cerându-i puțin grâu. Și i-a zis ei: „Adu o pânză și-ți voi da”. Iar ea a adus. Și apucând haina cu mâna și căutând-o, a zis: „Mare este!”*

— Ce era cu haina asta? — întrebă Andrei.

— Adică femeia, fiind săracă, în loc de sac sau pânză pentru a ține grâul a adus o haină, pe care să o folosească drept sacoșă. Și a rușinat-o pe văduvă. Deci i-am zis lui: *„Avvo, oare ai vândut grâul?”* Răspuns-a acela: *„Nu, ci cu milostenie i l-am*

dat”. Atunci eu iarăși am zis: „Dacă l-ai dat ei cu milostenie, de ce te scumpeai la măsură și ai rușinat-o?” (69-437).

— Când dăm unui sărac ceva, nu trebuie să îl facem să se simtă prost, că uite ce bogați și ce buni suntem noi, și ce amărât e el, zise Nectaria.

— Așa e, ai înțeles ce trebuia, spuse părintele Antonie.

— Bunica mea dă multe de pomană săracilor, spuse Cosmin. Are un suflet foarte bun.

— Trebuie ca și copiii, și nepoții ei să se molipsească de bunătatea ei. Doar așa vor ajunge împreună în rai, zise părintele Antonie.

— Noi așa ne și rugăm seara, să ajungem împreună cu părinții noștri în rai, spuse Iustina.

— Iată o întâmplare legată exact de asta, continuă părintele Antonie: *Un sfânt părinte al unei chinovii era împodobit cu toată fapta bună, dar mai vârtos cu smerita cugetare, cu blândețea, cu milostivirea către săraci și cu dragostea. Acesta se ruga mult lui Dumnezeu, zicând: „Doamne, mă știi pe mine cât sunt de păcătos, dar nădăjduiesc în îndurările Tale să mă mântuiesc prin mila Ta. Deci, mă rog bunătății Tale, Stăpâne, să nu mă desparți de obștea mea, ci împreună cu mine și pe aceia îi învrednicește Împărăției Tale, pentru nespusa Ta bunătate”. Deci, această rugăciune neîncetat făcând-o, l-a încredințat iubi-*

torul de oameni Dumnezeu în acest chip: trebuia să se facă pomenire de sfinți la o altă mănăstire, care nu era departe de dânșii, și îl chemau părinții acelei mănăstiri pe el împreună cu ucenicii lui. Iar el se lepăda. Dar a auzit în vis, zicându-i-se să meargă și să trimită întâi pe ucenicii săi, apoi să meargă singur. Deci, ducându-se ucenicii lui, în mijlocul drumului au văzut că zăcea cineva care părea a fi un sărac bolnav. Venind ucenicii la locul acela și văzându-l văitându-se, l-au întrebat care e pricina. Iar el a zis: „Sunt bolnav și eram călare pe un animal, care, trântindu-mă, a fugit și iată, nu are cine să-mi ajute”. Iar ei l-au întrebat: „Ce putem să-ți facem, avvo? Noi suntem pe jos”. Și, lăsându-l, s-au dus. Apoi, după puțin timp a venit și părintele lor și l-a aflat zăcând și suspinând, și înștiințându-se de pricină i-a zis: „Nu au venit niște monahi și nu te-au aflat așa?”. Iar el a răspuns: „Ba da, au venit, dar au trecut zicându-mi: «Noi suntem pe jos, ce putem să-ți facem?»”. Zis-a lui avva: «Poți să umbli puțin și să mergem?». Iar el a zis: «Nu pot!». Atunci avva i-a zis: «Vino să te iau în spate și Dumnezeu ne va ajuta și vom merge». Iar el a zis: «Cum poți să mă duci în spate atâta depărtare? Mergi și te roagă pentru mine!». Iar avva a zis: «Nu te voi lăsa, ci iată piatra aceea, te voi pune pe dânșă și mă voi apleca

și te voi lua în spate». Și așa a făcut. La început îl simțea că este greu, ca un om mare, apoi se făcea mai ușor, tot mai ușor, încât se minuna cel ce îl purta pe spate. Și deodată acela s-a făcut nevăzut și a venit glas către părinte: «Pururea te rugai pentru ucenicii tăi să se învrednicească împreună cu tine de Împărăția cerurilor, și iată că altele sunt măsurile tale și altele ale lor. Deci, fă-i pe ei să vină la lucrarea ta și vei dobândi cererea, căci Eu sunt Dreptul Judecător, răsplătind fiecăruia după faptele lui» (1-321).

— Știți o întâmplare sau o pildă asemănătoare cu asta? Ceva din zilele noastre, ca să înțelegem mai bine? — îl întrebă Cosmin pe părinte.

— Da, zise Iustina, ne e mai ușor când ne explicați printr-o altă întâmplare.

— Să mă gândesc... Nu, nu cred că știu... A, ba da, mi-am adus aminte. Am cunoscut un tată care avea patru copii, și o soție care nu prea mergea la biserică. Duminica, copiii preferau să stea acasă, cu mama lor, decât să meargă la slujbă. Tatăl lor, având un loc de muncă foarte solicitant, nu apuca să se ocupe prea mult de copiii săi. Dar în fiecare seară făcea patru sute de metanii, rugându-se lui Dumnezeu: „Doamne, fie-ți milă de soția și de copiii mei. Ajută-ne să ajungem împreună în rai. Mântuiește-ne precum știi.” Într-o noapte, a avut un vis. Mergea cu copiii săi pe un drum plin de pietre. Fieca-

re dintre ei ducea în mână o pungă cu prăjituri. La un moment dat, au văzut un om sărac, înconjurat de copii. *„Dați-ne și nouă ceva de mâncare”*, i-a rugat săracul. Dar copiii au refuzat. Unul dintre ei, care mergea din când în când la biserică, a dus mâna să ia câteva prăjituri, dar s-a răzgândit repede. Cel mai mare l-a întrebat pe sărac. *„Dar ce ne dai, dacă îți dăm din prăjiturile noastre?”* *„Nu am nimic, decât aceste chei vechi. Dacă vreți, o să vă dau câte o cheie, amintire.”* *„O cheie? Rămâi cu cheile tale”*, a spus cel mai mare, și au plecat. Tatăl era trist, că le împărțise copiilor toate prăjiturile, și el nu mai avea ce să îi dea săracului. Spre seară, au văzut o casă, care avea patru camere mici. S-au uitat pe geamuri, și au văzut în fiecare dintre ele un pat, o masă și un scaun. Mesele erau pline de bunătăți. Dar nu puteau intra, pentru că ușile erau încuiate. S-au culcat pe fân, în spatele casei. Le-a fost foarte frig. Tatăl a început să își facă rugăciunea de seară, când a auzit o voce: *„Cel care ar fi dat prăjituri săracului, ar fi primit cheia de la o căsuță. Dar, așa, pentru că toți copiii au fost zgârciți, acum culeg roadele zgârceniei. Tu degeaba vrei să ajungă copiii tăi în rai. Nu poți construi tu căsuțe pentru ei în împărăția cerurilor. Și, chiar dacă ai putea să construiești, cheile nu le-ar putea primi decât dacă ar duce o viață bineplăcută lui Dumnezeu. Dacă vrei ca ei să ajungă în rai, străduiește-te să îi înveți să tră-*

iască aproape de Dumnezeu, aproape de biserică. Și ei, și soția ta. E nevoie nu doar de câteva sute de metanii, e nevoie de mai mult. E nevoie să fii un mic apostol în familia ta.” După ce avut acest vis, tatăl s-a ocupat cu și mai multă grijă de copiii săi. Și, nu după multă vreme, a început și soția sa să meargă la biserică, împreună cu copiii.

— Parcă ar fi o poveste, nu o întâmplare reală, spuse Cosmin.

— Să știi că, de multe ori, realitatea e mai frumoasă și mai interesantă decât ficțiunea, spuse părintele.

— Cum se zice, viața bate filmul, nu? – întrebă Cosmin.

— Da, viața bate filmul, numai că, în loc să aibă grijă să ducă o viață sub ocrotirea lui Dumnezeu, o viață care să bată filmul, mulți oameni preferă să ducă o viață superficială...

— Și atunci filmele bat viața, concluzionă Andrei. Of, nu mai vin odată părinții...

— Trebuie să vină, o să vezi, nu o să mai întârzie mult. Aveți încă puțină răbdare. Uite, am găsit o întâmplare care arată importanța răbdării. *Un bătrân oarecare ședea la Tebaida într-o peșteră și avea un ucenic iscusit. Și seara bătrânul avea obiceiul să-l sfătuiască cele de folos și după sfătuire făcea rugăciune și îi dădea apoi drumul să doarmă. Odată, însă, niște mireni cucernici, care*

știau nevoița cea multă a bătrânului, s-au întâmplat de au venit la el și i-au făcut mângâieri.” Adică, i-au adus ceva mai bun de mâncare. „Și, după ce s-au dus, a șezut iarăși bătrânul seara, după obicei, sfātuindu-l pe frate și, în timp ce vorbea cu el, a adormit. Iar fratele a așteptat să se trezească bătrânul și să-i facă rugăciune. Dar, mult șezând și nedeșteptându-se bătrânul, s-a supărat și nu s-a dus. Și a suferit așa de șapte ori la rând, supărându-se și împotrivindu-se, și nu s-a dus. Apoi, trecând o vreme din noapte, s-a deșteptat bătrânul și, văzându-l pe ucenic șezând, i-a zis: „Nu te-ai dus până acum?”. Iar el a zis: „Nu, că nu mi-ai dat drumul să plec, părinte”. Și a zis bătrânul: „Pentru ce nu m-ai deșteptat?”. I-a răspuns fratele: „Nu am îndrăznit să te mișc, ca să nu îți stric somnul”.

Așa, au citit pravila cea de dimineață și, după sfârșitul ei, l-a trimis bătrânul pe frate și ședea singur. Atunci a fost răpit și iată cineva îi arată lui un loc slăvit, cu un scaun strălucit în el, și deasupra scaunului șapte cununi strălucitoare. Iar el l-a întrebat pe cel ce i le arăta: „Ale cui sunt cununile acestea?”. Și i-a răspuns acela: „Ale ucenicului tău. Și locul și scaunul i le-a dăruit Dumnezeu pentru ascultarea lui, iar cele șapte cununi în noaptea aceasta le-a luat”. Deci, venindu-și în sine bătrânul, l-a chemat pe frate

și i-a zis: „Spune-mi, ce-ai făcut în noaptea aceasta?”. Iar el a răspuns: „Iartă-mă, părinte, dar nimic n-am făcut!”. Bătrânul, socotind că smerindu-se nu mărturisește, i-a zis: „Nu îți voi da drumul să pleci, de nu-mi vei spune ce-ai făcut sau ce-ai gândit în noaptea aceasta!”. Fratele, neștiind să fi făcut ceva deosebit, nu știa ce să-i zică. Și i-a răspuns părintelui: „Părinte, nimic nu am făcut, decât aceasta: că, supărat fiind de gânduri, de șapte ori am vrut să mă duc, însă fără de binecuvântarea ta nu m-am dus”.

— Adică, nu voia să plece fără să îi dea bătrânul voie, nu?, îl întrerupse Andrei pe părintele Antonie.

— Da. Fratele nu voia să plece fără binecuvântarea părintelui. Iar bătrânul, auzind, a înțeles că de câte ori s-a luptat împotriva gândului a primit cunună de la Dumnezeu. Și fratelui nu i-a spus nimic din cele pe care le văzuse. Dar pentru folos a povestit acestea unor bărbați duhovnicești, ca să cunoaștem că și pentru mici osteneli ne dăruiește nouă Dumnezeu cununi strălucite. Să ne mai învățăm și a cere cu osârdie rugăciunile părinților și să nu îndrăznim să facem ceva, sau câtuși de puțin să ne despărțim de ei, fără blagoslovenie” (16-421).

— Asta înseamnă că și eu am luat azi o cunună, că nu am plecat atunci când mă plictisiseam?, întrebă Andrei.

— Voi suneți mici, încă nu vă dați seama că și cel mai mic efort pe care îl faceți pentru suflet și pentru mântuire va fi răsplătit de Dumnezeu. Uite, să vă spun ceva ce s-a întâmplat chiar aici, la noi la mănăstire. Un copil a venit împreună cu părinții săi la un hram.

— Ce înseamnă hram?, întrebă Andrei.

— Este ziua în care se sărbătorește sfântul ocrotitor al unei biserici sau mănăstiri, răspuse părintele stareț. Cum e aici, Sfântul Nectarie din Eghina. Dar hramul poate fi și o sărbătoare mare, cum e Adormirea Maicii Domnului, sau Sfânta Treime. Așa cum un om își sărbătorește ziua de naștere, tot așa și o biserică are o zi specială de sărbătoare în fiecare an. Unele au chiar două sau trei hramuri, unul principal și celelalte secundare. Dar, să continui întâmplarea. Copilul a vrut să îl întrebe ceva pe unul din preoții noștri, pe părintele Efrem, care între timp a trecut la Domnul, dar acesta i-a spus: „*Nu am timp să vorbesc acum, vino să vorbim în biserică, după masa de seară.*” După ce au mâncat, când copilul a intrat în biserică, a văzut că erau mai mulți oameni care așteptau să se spovedească. Părintele a intrat, le-a spus să aștepte puțin, pentru că mai întâi voia să vorbească cu copilul. Dar o familie venită de departe a insistat să îi spovedească pe ei mai întâi, că riscau să piardă trenul spre casă. Părintele i-a spovedit, apoi a fost chemat la părintele stareț. Când s-a întors, a vrut iarăși să vor-

bească cu copilul, dar, chiar înainte să intre în biserică, l-a sunat cineva și a trebuit să vorbească la telefon. Fusese sunat ca să dea un sfat într-o problemă importantă, trebuia botezat de urgență un bebeluș născut cu o gravă problemă de sănătate. Când părintele Efrem a intrat din nou în biserică, o femeie în vârstă i-a zis: *„Părinte, nu mai am putere să aștept, mă simt rău. Ce fac, vin altă dată? Soțul mă așteaptă la mașină, e supărat că am stat atât de mult.”* *„Cum e, mai poți aștepta câteva minute?”*, l-a întrebat părintele Efrem pe copil. *„Câteva minute, da... Cum să nu...”* – a răspuns acesta. Femeia s-a spovedit, apoi i-a mulțumit băiatului că avusese răbdare, și a plecat. Părintele a stat mult cu copilul, și i-a răspuns la toate întrebările. Dar, cel mai mult îl mira faptul că vedea deasupra copilului patru cununi strălucitoare, pe care nu le văzuse mai înainte. Așa că l-a întrebat: *„Tu ce ai făcut în timpul cât m-ai așteptat?”* *„Ce să fac, părinte, n-am avut ce să fac. Doar am stat și am așteptat. De patru ori am vrut să plec, că mă plictisiseam, dar mi-am dat seama că e mai bine să vă aștept. Până la urmă, a venit și tata aici, și mi-a fost mai ușor să aștept.”*

După ce a terminat discuția cu copilul, după ce i-a spovedit pe oameni, părintele s-a dus la părintele stareț și i-a povestit ce văzuse. La sfârșit, acesta i-a zis: *„Mă simt de parcă până acum nici eu nu*

mi-am dat seama cât de importantă este răbdarea. Sunt atâtea situații în care, dacă am avea răbdare, am primi răsplată de la Dumnezeu. Numai că, de multe ori, nu vedem răsplata. Și, lăsându-ne biruiți de nerăbdare, pierdem cununa.”

— Tare, chiar e tare faza asta, spuse Andrei.

— Abia după ce părintele Efrem a trecut la Domnul, părintele stareț ne-a spus întâmplarea. Au trecut aproape zece ani de atunci. Copilul a mai venit pe la noi, între timp a crescut. Acum se spovedește la mine, vrea să intre și el în mănăstire.

— Aș vrea să îl cunosc și eu. Se poate? – întrebă Cosmin.

— Nu, nu e bine să se știe despre cine e vorba. Nu i-ar fi de niciun folos să devină ca un animal la grădina zoologică, să vină alții să îl arate cu degetul prin curtea mănăstirii sau chiar în biserică.

— Părinte, oare de ce întârzie atât părinții noștri? – întrebă Iustina.

— Nu te neliniști, poate că stau mai mult de vorbă cu pustnicul la care s-au dus. Nu pierd timpul degeaba, o să vină ei. O să vă citească acum ceva despre așteptare: *Un bătrân s-a dus la unul din părinții care viețuiau în Rait¹ și i-a zis: „Avvo, când îl trimit pe fratele care șade împreună cu mine la vreo slujbă, mă necăjesc mai tare dacă va ză-*

¹ Raitul# era un loc în apropiere de Muntele Sinai, astăzi în Egipt.

bovi”. Răspuns-a acela: „Eu, când îl trimit pe slujitorul meu pentru vreo treabă, şed aproape de uşă şi privesc. Şi, când îmi zice mie gândul: «Oare când va veni fratele?», zic şi eu către gând: «Apoi dacă va apuca mai înainte alt frate, adică îngerul de va veni, să mă ia la Domnul, ce va fi?». Şi așa, în toate zilele şed, privind la uşă, purtând grija, plângându-mi păcatele şi zicând: «Oare ce frate va apuca mai înainte şi va veni: cel de sus, sau cel de jos?»”. Şi umilindu-se bătrânul, s-a dus şi ținea așa lucrarea aceluia” (19-396).

— Adică noi trebuie să înțelegem de aici că de fiecare dată când așteptăm pe cineva, și el întârzie, înseamnă că trebuie să ne gândim la moarte? Să ne gândim că poate vine îngerul morții să ne ia?, întrebă Cosmin.

— Nu, nu asta am vrut să înțelegeți. Așa făcea părintele acela, pentru că oamenii care se gândesc des la moarte, mai ales monahii, încearcă să nu facă lucruri rele, și să facă doar lucruri bune. Dar voi trebuie să înțelegeți că ori de câte ori vă vine un gând care vă tulbură sau vă neliniștește sau vă supără, imediat trebuie să îl respingeți cu un gând bun. Acum, de exemplu, dacă vă vine în minte gândul: „Vai, poate s-a întâmplat ceva cu părinții noștri, de întârzie”, îl puteți înlocui cu un gând bun: „Ce bine de ei că au putut să stea de vorbă cu un

pustnic...” Orice gând apăsător vă vine în minte, e bine să îl înlocuiți cu un gând bun.

— Mie mama mi-a zis ca atunci când sunt neliniștit să încerc să zic: „*Doamne, miluiește*”. În astfel de situații, așa fac, zise Cosmin.

— Da, așa e cel mai bine, să vă rugați. Dar, dacă nu vă rugați, măcar să vă gândiți la lucruri bune, nu la lucruri rele.

— Dar, de ce părintele e pustnic? De ce nu a rămas în mănăstire?, întrebă Andrei.

— Unii călugări, care duc o viață de nevoință și rugăciune foarte aspră, simt nevoia să fie cât mai singuri. De asta, cu binecuvântarea duhovnicilor lor, își găsesc un loc în care își fac un bordei, sau trăiesc într-o peșteră...

— Adică, trăiesc fără curent electric? – se miră Andrei.

— Da, normal, zise Cosmin.

— Și, ce mănâncă acolo?, întrebă Andrei.

— Unii mănâncă ce găsesc prin pădure, tot felul de ierburi, alții primesc din când în când mâncare de la pădurar, sau de la mănăstirea lor, sau de la pelerini...

— Aș vrea să merg și eu să îl văd pe pustnic, spuse Andrei.

— Nu se poate, primește foarte rar să vorbească cu pelerini. În copilărie, a fost prieten cu tatăl Necta-

riei și al Iustinei, și, când el trece pe aici, merge la pustnic. Uneori îl primește, alteori nu.

— Și pe noi de ce nu ne-au luat?

— Părintele vrea liniște, cât mai multă liniște, de asta s-a și retras acolo. Așa că părintele stareț a spus că e mai bine ca voi să rămâneți aici. În *Pateric* sunt multe cuvinte legate de liniște și de viața retrasă, iată unul din ele: „*A mers odată avva Arsenie într-un loc, și era acolo trestie și, suflând vântul, făcea trestia sunet. Și i-a întrebat bătrânul pe frați: „Ce este sunetul acesta?”. Iar frații i-au spus că este sunetul trestiei. Zis-a bătrânul către dâșii: „Cu adevărat, de va șede cineva în liniște și va auzi glas de pasăre, nu are inima aceeași liniște; cu atât mai mult voi, având sunetul trestiilor acestora”* (25-17).

— Ce, dacă bătea vântul și trestia făcea zgomot, părinții nu se mai puteau ruga? – întreabă Andrei.

— N-ai înțeles? – întreabă Nectaria. Dacă până și ciripitul păsărilor poate face să-ți zboare mintea de la rugăciune, cu atât mai mult vâjâitul trestiilor când bate vântul. Tocmai de asta s-a retras și pustnicul, că în mănăstire e bine, dar e și mult zgomot, multă lume. Și, atunci, s-a retras la liniște...

— Totuși, vreau să îl cunosc și eu pe pustnic. Să îl văd, măcar. Unchiul meu zice că toți călugării sunt niște leneși, că de asta nu s-au căsătorit, că le-a fost greu să se ocupe de familii și de copii, spuse Andrei.

Dacă l-aș vedea pe pustnic, i-aș vorbi și unchiului meu despre el.

— Dacă ați sta aici câteva zile, le zise părintele Antonie, v-ați da seama că viața unui călugăr este grea, este foarte oboșitoare. Nu e deloc ușoară. Dacă ați vedea cât e plină ziua de muncă și de rugăciune, atunci v-ar fi ușor să înțelegeți că viața călugărului este o cruce grea. Se poate spune că e și ușoară, că e purtată din dragoste pentru Dumnezeu. Dar nu e lipsită de oboseală și de greutate.

— Și mai spunea unchiul meu că toți preoții sunt oameni lacomi, că el de aia nu se duce la biserică. Spune că mai bine stă acasă să se roage singur, că așa e mai aproape de Dumnezeu.

— Andrei, nu îl supăra pe părintele cu prostiile unchiului tău, zise Cosmin.

— Nu mă supără, nu am de ce să mă supăr. Sunt mulți oameni care gândesc ca unchiul lui, spuse părintele.

— Puteți găsi ceva și despre asta în *Pateric*? – întrebă Nectaria.

— Despre asta... da. Dar nu mai țin minte unde.

Părintele Antonie căuta prin carte, dădea paginile în față și în spate.

— Asta e o întâmplare pe care o spun în multe discuții pe care le am cu oameni care stau departe de biserică. A, am găsit-o: „*Un preot obișnuia să meargă la un sihastru oarecare pentru aducerea*

Sfintelor Taine, fiindcă el nu ieșea afară. Deci a venit cineva la sihastru și l-a pârât pe preot, spunând nenumărate prihăniri împotriva lui. Când preotul a venit, după obicei, pentru aduce-rea Sfintelor Taine, sihastrul nu i-a deschis, fiind scârbit. Atunci, preotul s-a întors înapoi. Și iată s-a auzit un glas către sihastru, grăind: „Au luat oamenii judecata Mea”. Și odată cu glasul a avut o vedenie: a văzut un puț de aur și o ciutură de aur și funia de aur și apa foarte bună și limpede și a văzut un oarecare om bubos, care scoatea și turna apa. Vrând sihastrul să bea din apă, s-a sfiit și nu a băut, căci era bubos cel care scoatea apă. Și iată s-a auzit un glas către dânsul iarăși, zicându-i: „Pentru ce nu bei din apă, ce pricină are bubosul ce scoate apă, că scoate și toarnă?”. Venindu-și întru sine sihastrul și luând seama la vedenia pe care o avusese, l-a chemat pe preot și l-a făcut pe el să-i slujească în continuare” (2-362).

— Eu, dacă aș vedea un om plin de bube la o fântână, nu aș bea apă de la el. Aș aștepta să plece și aș lua singur. Sau aș căuta altă fântână, spuse Andrei.

— Poate că și eu aș face la fel, mai ales dacă boala omului respectiv ar fi contagioasă, spuse părintele. Numai că sensul vedeniei era tocmai că preotul, indiferent ce viață duce, indiferent ce păcate are, scoate apă spirituală pentru credincioși. Și oamenii nu tre-

buie să îl judece pe preot pentru cine știe ce minusuri sau păcate și să nu mai vină la biserică. Uite, cunosc o familie care s-a mutat în altă țară. Acolo, le era destul de greu să ajungă la biserică, pentru că aveau de mers mult cu mașina. Totuși, făceau acest efort în fiecare duminică și în sărbători. Odată, în timpul unei slujbe, copiii au făcut multă gălăgie. Părinții lor nu au încercat să îi liniștească. La sfârșitul slujbei, în predică, preotul a atras atenția asupra faptului că părinții trebuie să aibă grijă de copiii lor, ca să nu fie tulburare în biserică. Pe drumul spre casă, în loc să înțeleagă că greșise că nu îi liniștise pe copii, tatăl lor s-a supărat și a spus: *„Gata, de acum nu mai batem atâta drum, nu mai venim la biserică decât de Paști și de Crăciun. Preotul e prea dur, nu vreau să îl văd prea des”*. Soția lui a încercat să îl liniștească, dar fără niciun folos. Noaptea, soțul a visat că mergea printr-un deșert, și a ajuns la o fântână. Acolo era un om plin de bube, care avea o găleată legată de o funie. Unii oameni ajungeau la fântâna aceea, luau apă de la omul bubos și mergeau mai departe. Dar soțul nu voia, și nu știa ce să facă. Îi era sete, dar nu avea cu ce să scoată apa. Când s-a apropiat și i-a cerut bubosului să îi dea apă, a auzit o voce: *„Bine ai făcut că i-ai cerut, că altfel mureai de sete. Tot așa, du-te la biserică, chiar dacă ți se pare că părintele are unele defecte, că, orice defecte ar avea, câtă vreme ține credința Bisericii, Dumne-*

zeu lucrează prin el spre folosul creștinilor.” După acel vis, omul și-a înțeles greșeala. După ce a mai mers de câteva ori la biserică, și-a dat seama că îl judecase greșit pe părintele acela. Și el, și soția și copiii lui au început să se spovedească la el, și de mare folos le-au fost sfaturile și predicile sale.

— Dar, visul lui a fost aproape exact ca vedenia pustnicului din *Pateric*, observă Cosmin. Oare omul acela citise *Patericul*?

— Nu, până atunci nu îl citise. După ce mi-a spus la telefon visul, i-am povestit eu întâmplarea cu pustnicul, și atunci m-a rugat să îi trimit *Patericul*.

— Culmea coincidenței!, spuse Andrei.

— În viața duhovnicească nu există coincidențe, nu există întâmplări. Binele nu vine la întâmplare în viața noastră, ci este rânduit de Dumnezeu. Noroc nu există, există în viață doar situații, întâmplări rânduite de Dumnezeu, sau întâmplări pe care le aranjează, ca să spun așa, vrăjmașul lui Dumnezeu, diavolul, ca să îi câștige pe oameni de partea patimilor și a răutăților de tot felul.

— O să îi spun unchiului meu întâmplarea asta, cred că o să îl mire, spuse Andrei.

Apoi se întoarse cu bucurie:

— Au venit părinții... Uite-i, au venit, strigă el.

— Părinte, sper că nu v-au obosit prea tare copiii, spuse tatăl lui Andrei.

— Nu, nu m-au obosit, dimpotrivă. Am stat de vorbă, le-am citit din *Pateric*.

— A, din cartea din care s-a citit și la masă, nu?

— Da, din ea. Și, am încercat să găesc pasaje care să fie pe înțelesul lor.

— Gata, copii, haideți în cameră, strângem lucrurile. Dacă v-a plăcut, mai venim și altă dată, spuse mama fetelor.

— Eu aș vrea să mai venim aici, să mai vorbim cu părintele, spuse Cosmin.

— Bine, bine, vă așteptăm cu drag și altă dată, răspuse părintele Antonie. Dar, până atunci, să mergeți la biserică, duminica și, când puteți, de sărbători, dacă nu sunteți la școală. Să vă faceți rugăciunea dimineața și seara. Și, dacă o să vă aduceți aminte, să vă rugați și pentru mine. Că o să mă rog și eu pentru voi, spuse părintele Antonie.

— Părinte, am o rugămintă, sper să nu vă supărați pe mine, spuse Nectaria... Ați spus că nu putem înțelege toate întâmplările din *Pateric*. Dar, mai sunt și altele pe care le-am putea înțelege, nu-i așa?

— Da, mai sunt, mai sunt.

— Atunci, vă rog să ne scrieți, când aveți timp, exact așa cum ne-ați vorbit astăzi, întâmplarea de atunci urmată de o întâmplare asemănătoare din zilele noastre, sau de o pildă, ca să o înțelegem mai ușor.

— Lăsați-l în pace pe părinte, spuse tatăl lui Andrei, l-ați obosit destul azi.

Călugărul îi zâmbi:

— V-am mai spus, nu m-au obosit. M-am simțit și eu într-o mică vacanță, stând cu ei. Și, Nectaria, dacă nu o să uiți prea repede întâlnirea noastră, dacă o să îmi scrii tu, să îmi aduci aminte această rugă-minte a ta, o să îți scriu ce m-ai rugat.

— Să scrieți pentru toți, nu numai pentru Nectaria, zise Cosmin. Că și eu vreau să mai aflu ceva din *Pateric*.

— Să vă gândiți și la mine, părinte, spuse Andrei. Chiar dacă la început eram mai reticent puțin față de dumneavoastră, încet-încet mi-ați stârnit și mie interesul față de lucrurile pe care le-ați povestit.

— Ei, atunci nu am ce face, sunt obligat să vă scriu.

— Gata, trebuie să plecăm!, spuse mama fetelor. Haideți în camere, să vă luați lucrurile.

Soțul ei o întrerupse:

— Sau, mai bine... Părinte, puteți să ne citiți rugăciunea de călătorie?

— Da, cum să nu. Haideți în biserică!

Părintele le-a citit rugăciunea, iar apoi pelerinii și-au luat strâns bagajele și au plecat la mașină. La plecare, mama lui Cosmin i-a dat părintelui un pomelnic.

— Părinte, să vă rugați și pentru noi. Să nu ne uitați, a spus Cosmin.

— Nu o să vă uit, copii. Cum să vă uit? Dar, să vă rugați și voi pentru mine...

b) Rugămintea copiilor

Nu au trecut multe zile și părintele Antonie a primit trei plicuri. Fiecare copil scrisese câteva rânduri, fetele își puseseră scrisorelele pe aceeași coală de hârtie, iar băieții separat.

Părinte, vă rog să nu uitați ce v-am rugat. Mi-au plăcut cuvintele dumneavoastră, așa că vă rog să îmi mai scrieți despre Patericul egiptean. Mi s-a părut foarte interesant.

Când eram mai mică, am citit o carte care avea unele povestiri, care se încheiau cu o scurtă concluzie, gen: „Nu vă mințiți părinții”, „Nu treceți strada prin locuri nepermise”, „Nu vă jucați cu focul”. Așa putea avea și Patericul scurte îndemnuri, care să te ajute să ți se fixeze ideea din pasajul respectiv. Dacă nu vă e greu, după ce explicați cuvântul din Pateric, treceți și o concluzie, ca să ni se fixeze mai bine. Sau, poate că unele lucruri sunt ușor de înțeles, nu mai au nevoie de explicații, le înțelegem singuri. Dar, la celelalte ar fi bine să scrieți o concluzie.

Să știți că ne amintim deseori de dumneavoastră. Chiar dacă am fost la multe mănăstiri, la dumneavoastră ne-a plăcut cel mai mult. Vă dorim numai bine,

Nectaria

Părinte Antonie,

Îmi pare bine că vă scriu. Mi-a plăcut mult la dumneavoastră la mănăstire. I-am rugat pe părinții noștri să ne întoarcem vacanța viitoare.

Iustina

Părinte,

Mie nu îmi place să scriu scrisori, dar scriu și eu câteva cuvinte, ca să vă mai spun o dată că mi-a plăcut ce ne-ați spus, așa că aștept să primim scrisoarea dumneavoastră. Mie mi-a plăcut că ne-ați ajutat să înțelegem că există o legătură între lucrurile pe care le auzim de la preot și viața noastră. Pe mine mă plictiseau lucrurile care aveau legătură cu biserica, mi se părea că la biserică se pierde timpul care ar putea fi folosit pentru joacă. Dar, dumneavoastră m-ați ajutat să înțeleg că nu e așa. Că e important și timpul în care vrem să fim cu Dumnezeu.

Andrei

Părinte,

Încep prin a vă spune că de când am fost la mănăstire nu mai am vise urâte. Eu, de când a plecat tata, aveam destul de des vise urâte. Uneori, mă trezeam plângând, fără să știu de ce plâng. Mama mi-a spus ieri că, de când ne-am

întors de la mănăstire, nu am mai trezit-o nicio dată cu plânsul meu. Ceea ce e foarte bine. Să știți că ne rugăm în fiecare zi și pentru dumneavoastră.

Cosmin

Nu a trecut mult timp până ce copiii au primit răspunsul așteptat:

Micii mei prieteni,

Eu nu am așteptat scrisoarea voastră ca să vă scriu ceea ce m-ați rugat. Am citit, încă o dată, tot *Patericul*, ca și cum l-aș fi citit în fața voastră. Încercam să îmi dau seama care din întâmplări ar fi putut fi înțelese de voi, și care nu. În timp ce îl citeam, am făcut o selecție de cuvinte. Apoi, după ce am terminat de recitat *Patericul*, am mai citit încă o dată selecția respectivă, ca să aleg din ea cuvintele pe care le-am considerat cele mai potrivite pentru voi.

Să știți că în viața duhovnicească nu cantitatea contează, ci calitatea. Decât să vă trimit o scrisoare lungă, care să vă plictisească, am preferat să vă trimit una mai scurtă... De fapt, vedeți și voi că nu e tocmai scurtă. Sper să vă ajute Dumnezeu să citiți cu atenție ceea ce v-am scris. Cred că ar fi bine să îi rugați pe părinții voștri să își facă timp, și să citiți împreună cu

ei aceste pagini. Pentru că ei vă pot ajuta să înțelegeți ceea ce pare mai greu de înțeles. Oricum, dacă aveți nelămuriri, vă rog să îmi scrieți, am să vă răspund la ele, la fiecare în parte.

Voi trebuie să încercați să înțelegeți tot ceea ce citiți ca având legătură cu viața voastră, cu situațiile prin care ați trecut sau treceți, sau cu situații prin care ați putea trece în viitor. Da, trebuie să încercați să găsiți legături între ceea ce citiți în cărțile duhovnicești și viața voastră. Nu trebuie să citiți doar de dragul cititului, sau ca să nu vă plictisiți.

Vă dau un exemplu: Hristos a spus: *Când va veni Fiul Omului întru slava Sa, și toți sfinții îngeri cu El, atunci va șede pe tronul slavei Sale. Și se vor aduna înaintea lui toate neamurile și-i va despărți pe unii de alții, precum desparte păstorul oile de capre. Și va pune oile de-a dreapta Sa, iar caprele de-a stânga. Atunci va zice Împăratul celor de-a dreapta Lui: „Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea pregătită vouă de la întemeierea lumii! Căci flămând am fost și Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat; în temniță am fost și ați venit la Mine.” Atunci dreptii Îi vor răspunde, zicând: „Doamne, când Te-am văzut flămând și Te-am hrănit? Sau însetat și Ți-am dat*

să bei? Sau când Te-am văzut străin și Te-am primit, sau gol și Te-am îmbrăcat? Sau când Te-am văzut bolnav sau în temniță și am venit la Tine?” Iar Împăratul, răspunzând, va zice către ei: „Adevărat zic vouă, întrucât ați făcut unuia dintr-acești frați ai Mei, prea mici, Mie Mi-ați făcut” (Matei 25, 31-40).

Cuvântul acesta cred că nu e greu de înțeles de voi. Orice bine facem altora, fie că sunt bolnavi, fie că sunt săraci, fie că sunt flămânzi, fie că sunt la închisoare, este primit de Dumnezeu. Da, și o pâine, și un pahar de apă dacă dăm unui om care are nevoie, Hristos le primește. Noi nu Îl vedem cu ochii noștri pe Hristos, dar ar trebui să Îl vedem cu ochii inimii în fiecare dintre oamenii de lângă noi, cei numiți cu termenul general de aproapele nostru. Hristos nu ne cere să dăm acum o pâine cine știe cărui sărac din Africa, ne cere să dăm, dacă putem, o pâine celui de lângă noi, care nu are din ce să trăiască. E adevărat că există și oameni care profită de bunătatea altora, care preferă să trăiască din cerșit pentru că le este lene să muncească, dar despre ei nu vorbim acum, deși ar merita să vorbim odată.

Revin la pasajul din Evanghelia după Matei. Există în *Pateric* un cuvânt care vă ajută să înțelegeți cum trebuie înțeleasă Sfânta Scriptură și celelalte cărți duhovnicești: „Un frate l-a întrebat pe un bătrân, zicând: «Spune-mi mie, părinte, care este

acea temniță ce este scrisă în *Evanghelie*, unde zice: „În temniță am fost și ați venit la Mine?” Iar bătrânul i-a răspuns: «Acea temniță, fiule, este chilia călugărului, în care șezând călugărul, pururea cheamă milostivirea lui Dumnezeu»” (14-245). Copii, acest bătrân a înțeles cuvântul despre temniță ca având o legătură vie cu propria sa viață, și anume că trebuie ca monahul să stea în chilia lui oricât de greu i-ar fi, chiar dacă se simte ca într-o temniță, pentru că acolo în chilia lui se va întâlni cu Hristos. Tot așa și voi, pe măsură ce creșteți, va trebui să găsiți înțelesuri în Sfânta Scriptură, în *Pateric* sau în alte cărți, ca având legătură cu viața voastră. În cunoașterea lui Dumnezeu există o treaptă, numită contemplarea lui Dumnezeu în Sfânta Scriptură, la care ajung creștinii care duc lupta cea bună împotriva patimilor și a poftelor.

Eu atât mai vreau să vă spun: bătrânul acesta din *Pateric*, trăind în pustie, nu avea la ce temnițe să meargă, ca să îi ajute pe deținuți. Așa că a încercat să aplice cuvântul evanghelic la situația sa, la viața sa.

Evident, nu trebuie să ne apucăm să explicăm Sfânta Scriptură după mintea noastră, mulți au făcut asta și au înțeles-o greșit. Și au ajuns la mari rătăcirii, care se numesc erezii. Eu nu vă spun să vă chinuiți să înțelegeți *Patericul* sau Sfânta Scriptură după mintea voastră. Ci doar să încercați să aplicați cele citite la viața voastră, ceea ce e cu totul altceva. Să vă dați

seama care este binele pe care l-ați putea face. Să vă dați seama ce vrea Dumnezeu de la voi.

Chiar dacă sunteți foarte tineri, important este să mergeți pe calea cea îngustă a mântuirii. Da, aveți și voi frământările și problemele voastre, sunt conștient de asta, că doar și eu am fost copil. Dar încercați să Îi faceți loc și lui Dumnezeu în viața voastră. Încercați să vă dați seama că Dumnezeu e cu voi, și vrea să fie cu voi, nu doar când sunteți la biserică, nu doar când vă faceți rugăciunea de dimineață sau seară, ci tot timpul. Da, copiii, Dumnezeu este, sau ar trebui să fie, cel mai bun prieten al vostru.

În ceea ce v-am scris, am încercat să continui discuția pe care am avut-o la mănăstire. Așa că după fiecare cuvânt din *Pateric* am pus o completare, o pildă sau o întâmplare, care să vă ajute să rețineți ce e de folos. Am ascultat și sfatul Nectariei, acela de a pune la sfârșitul fiecărei explicații un scurt paragraf: de reținut. Așa că sper că totul o să vă fie clar.

Dumnezeu să vă dea spor în tot lucrul cel bun și să vă înmulțească talanții, spre binele vostru și spre slava numelui Său. Amin.

Părintele Antonie

c) Alte cuvinte de folos din *Pateric*

Despre ajutorul dat celor pe care alții îi disprețuiesc

Se spunea despre avva Isidor, preotul Schitului, că de avea cineva vreun frate răspunzător împotrivă, sau nebăgător de seamă, sau ocărător și voia să-l gonească, le zicea: „Aduceți-l aici.” Și-l lua și, prin îndelunga sa răbdare, îl mântuia pe frate (1-106).

La o școală era o profesoară de matematică foarte bună. Ea organizase un cerc de matematică, la care îi pregătea pe copiii care voiau să participe la olimpiada de specialitate. Într-un an, unul dintre elevii care veneau la acest cerc, elev care avea o altă profesoară de matematică la clasă, avusese media scăzută la purtare. Făcuse mai multe prostii, spărsese tabla clasei, spărsese geamul de la cancelarie. Se bătuse cu câțiva colegi, ba chiar unuia îi rupsese mâna. Se pusese problema mutării lui disciplinare la altă școală. Dar elevul fusese deja mutat la școala respectivă de la o altă școală, tot din cauza unor probleme de disciplină. Și, dacă l-ar fi mutat la a treia școală, șocul putea fi prea mare pentru copil. Profesoara de matematică a acceptat să îl ia pe elev la clasa la care era dirigintă. Gestul acesta a însemnat foarte mult pentru băiat. El a ajuns la unul dintre cele mai bune licee din acel oraș. Prin afecțiunea și grija ei, profesoara i-a marcat viața.

De reținut: E ușor să îi ajutăm pe cei care sunt buni să facă bine. Dar e mult mai important să încercăm să îi schimbăm și pe ceilalți, prin bunătatea și afecțiunea noastră. Dacă noi le întindem o mână de ajutor, Dumnezeu îi va ajuta și mai mult.

Despre ridicarea din păcat

Un frate, căzând în ispită, din întristare a pierdut rânduiala călugărească. Și, vrând să pună început, din cauza mâhnirii se oprea, zicându-și: „Când am să mai fiu cum am fost mai înainte?” Și, șovăind, nu putea să facă început de lucru călugăresc. De aceea, a venit la un bătrân, și i-a povestit cele despre sine. Auzind bătrânul scârba lui, i-a povestit o pildă ca aceasta: „Un om avea o țarină și din lenea lui s-a înțelenit și s-a umplut de spini și de ciulini. Iar mai pe urmă a socotit să o lucreze. Și i-a zis fiului său: «Mergi de curățește țarina!» Fiul său, mergând să o curețe, a văzut mulțimea spinilor și s-a împușinat, zicându-și: «Când voi putea să smulg eu toate acestea și să curățesc țarina?» Și, culcându-se, a adormit. Apoi s-a deșteptat și, căutând din nou la mulțimea spinilor și trândăvindu-se, a petrecut zăcând. Uneori se culca, alteori, întorcându-se ici și colo, ca ușa în țâțână, precum zice Scriptura, a cheltuit fără lucru multe zile. După

acestea a venit tatăl lui să vadă ce-a făcut. Și l-a găsit că nimic n-a lucrat și i-a zis: «Pentru ce n-ai lucrat nimic până acum?» Iar el i-a spus: «Tată, cum veneam să lucrez, văzând mulțimea spinilor, mă slăbănogeam și de scârbă mă culcam și dormeam. De aceea nimic n-am lucrat». Atunci i-a zis lui tatăl: «Fiule, atâta cât ține așternutul tău fă în toate zilele. Și așa sporește-ți lucrul și nu slăbi». Iar tânărul a făcut așa. Și în puțină vreme a curățit țarina. Așadar și tu, frate, câte puțin lucrează și nu te împruțina. Căci Dumnezeu cu darul Său iarăși te așază la rânduiala cea dintâi». Iar fratele, auzind, șezând cu răbdare, făcea cum l-a învățat bătrânul. Și cu darul lui Dumnezeu a aflat odihnă (13-393).

Indiferent ce greșeli face omul, fie că e călugăr sau nu, fie că e tânăr sau bătrân, trebuie să aibă puterea de a se ridica. Dacă un copil începe să se joace pe calculator din ce în ce mai mult, sau să își piardă timpul în fața televizorului, încet-încet rugăciunea pe care o va face va fi din ce în ce mai plictisitoare. Când își dă seama că a greșit, are două posibilități. Ori să încerce să își repare greșeala, chiar dacă e nevoie de efort pentru asta, ori poate să meargă pe calea îndepărtării de Dumnezeu.

Un elev era aproape de bacalaureat. La una dintre materii, însă, nu învățase aproape deloc. Mai erau

câteva săptămâni și urma examenul. A avut o discuție foarte aprinsă cu mama sa, care i-a spus:

— Nu îți dai seama, din cauza unei singure materii se poate alege praful de tot ce ai învățat.

— Mamă, nu pot, nu îmi rămâne nimic în cap din ce citesc.

— Și, ce vei face, vei pica bacalaureatul?

— Nu știu, o să văd ce o să fac...

Timpul au trecut, și mai erau câteva zile până la examen. Mama i-a spus:

— Uite, am intrat în concediu, am timp să te ascult.

— Ce să mă ascuți, n-ai ce să mă ascuți, n-am avut stare să învăț.

— Și ce o să faci la examen?

— Mamă, oricum nu mai am ce face. E prea târziu. Știi și tu vorba, nu se poate îngrășa porcul în ajunul Crăciunului, înainte să îl tai.

— Știu asta, dar mai știu și că mai ai timp să înveți.

— Mamă, dar nu pot, pur și simplu materia asta nu îmi place.

— Uite ce te rog eu, învață în fiecare zi doar la materia asta, atât. Când ai obosit, fă pauză cât vrei. Dar, te rog, fă tot ce poți ca să înveți cât mai mult. Examenul e aproape.

— Știu că e aproape.

— Te rog, fă asta pentru mine.

Până la urmă, de gura mamei și de frica examenului, elevul a început să învețe. În prima zi, pauzele au fost foarte lungi. În a doua, pauzele au fost aproape la fel de multe, dar mai scurte. În a treia, deja, învățatul mergea mult mai ușor. La examenul de bacalaureat, a luat o notă bună chiar și la materia cu pricina. Iar media lui a fost mare, pentru că la celelalte materii era bine pregătit.

De reținut: Orice greșeli facem, trebuie să încercăm să le reparăm. Chiar dacă unele greșeli sunt mai greu de reparat, pentru că au fost mai mari, nu trebuie să ne descurajăm. Când avem în fața noastră un drum lung, nu trebuie să ne intrăm în panică. Trebuie să mergem cât putem pe el, în fiecare zi. Oricum, dacă nu plecăm la drum, nu vom ajunge la destinație.

Despre biruirea răului prin bine

Zis-a avva Pimen: „Răutatea pe răutate nu o surpă nicidecum, ci, dacă cineva îți va face rău, fă-i tu bine, ca prin facerea de bine să surpi răutatea” (76-188).

Când cineva vă face rău, aveți trei posibilități – să îi răspundeți răului cu rău, să îi răspundeți răului

cu bine, sau să nu răspundeți în niciun fel. Cum credeți că ar fi cel mai bine să faceți?

Răspunsul e destul de simplu. Trebuie să înceapă de la ce vreți pentru cei care v-au făcut rău, să le zicem dușmanii voștri. Să zicem că v-ar sta în putință să le dați o pedeapsă groaznică sau să îi iertați. Ce ați prefera? Cred că ați prefera iertarea.

Gândiți-vă că ați greșit voi față de cineva. Cum ați vrea să se poarte pe viitor cu voi? Să fie indiferent, să fie răutăcios, sau să se poarte frumos cu voi? Răspunsul e simplu: ați vrea să se poarte frumos cu voi. Astfel, v-ar fi cel mai ușor să vă reparați greșeala pe care ați făcut-o față de el. Pe când, dacă s-ar purta urât, nu ar face altceva decât să mărească prăpastia dintre voi.

Dar bunătatea are această putere de a covârși răutatea. Dacă voi veți răsplăti răul cu bine, veți arăta că ați înțeles ce înseamnă iertarea. Nu vă spun că e ușor. Nu e ușor nici pentru oamenii mari să răsplătească răul cu bine. *Vă spun însă că iertarea e o artă pe care trebuie să o învățați. Așa cum alții învață un sport. Cu cât o învățați de la o vârstă mai fragedă, cu atât lecția se va fixa mai bine.*

De reținut: Singurul mod în care putem birui răutatea celorlalți este prin bine. Dacă răspundem răului cu rău, am fost învinși de răutatea altora. Dacă răspundem răului cu bine, putem să îi învingem, cu

ajutorul lui Dumnezeu, pe cei care ne-au făcut rău. Și aceasta e o biruință foarte importantă.

Despre blândețe

Zicea avva Zinon că i-a povestit lui fericitul Serghie, egumenul din Padiada, o povestire ca aceasta: „Odată — zice — călătorind noi cu un bătrân sfânt, fiind și alți frați împreună cu noi, ne-am rătăcit pe cale. Și, neștiind unde mergem, ne-am aflat în semănături și am călcat puțin din semănături. Iar plugarul simțind, că s-a întâmplat de lucra acolo, a început a ne ocări și a zice cu mânie: «Voi călugări sunteți? Voi vă temeți de Dumnezeu? De aveți frica lui Dumnezeu înaintea ochilor, nu făceați aceasta». Deci îndată ne zice nouă sfântul acela bătrân: «Pentru Domnul, nimeni să nu grăiască!» Și se ruga plugarului cu blândețe, zicând: «Bine zici, fiule; de am fi avut frica lui Dumnezeu, aceasta nu am fi făcut, ci, pentru Domnul, iartă-ne, că am greșit!» Iar acela, înspăimântându-se pentru nerăutatea și smerenia bătrânului, alergând la noi, a căzut la picioarele bătrânului, zicând: «Iartă-mă pentru Domnul și ia-mă cu voi!» Și adaugă fericitul Serghie: „Iată blândețea și bunătatea sfântului ce a putut cu ajutorul lui Dumnezeu să facă!» Și a mântuit sufletul, ce era făcut după chipul lui

Dumnezeu, pe care Îl voiește Dumnezeu mai mult decât nenumărate lumi cu banii lor” (10-75).

Trei copii, venind de la școală, obișnuiau să se oprească la un cireș, care avea crengile ieșite peste gardul unei case. Bătrâna care locuia acolo îi vedea, dar nu le spunea nimic. Când crengile care erau peste gard s-au golit, copiii s-au gândit să sară gardul, ca să mai ia cireșe. Când femeia i-a văzut, a deschis geamul și i-a strigat.

— Ce faceți acolo, cine v-a dat voie să luați cireșe?

Copiii au sărit gardul, vrând să o ia la fugă spre casa lor. Dar cel mai mare le-a spus să se oprească.

— Vă rog să ne iertați, nu o să mai luăm. Până acum, era simplu, că luam ce era peste gard. Dar, am greșit, nu o să mai facem.

Bătrâna nu se aștepta la aceste cuvinte din partea unor copii. Ei îi era foarte greu să își ceară iertare de la sora sa, pe care o supăraseră cu ceva și de ani de zile nu mai vorbeau. Impresionată, bătrâna le-a spus copiilor:

— De acum o să faceți altfel. O să sunați la soneerie, o să vă deschid poarta, și o să luați câte cireșe puteți mânca. Eu oricum nu am ce face cu ele, că sunt multe, iar eu am rămas singură. Și cireșe sunt destule, nu pot să le mănânc singură.

După ce copiii au plecat din curte, bătrâna a început să plângă. Și-a dat seama cât de mare este pu-

terea de a-ți cere iertare. Așa că și-a făcut curaj și a sunat-o pe sora sa. Aceasta, cum a auzit-o la telefon, s-a bucurat foarte mult. Bătrâna nici nu a apucat să își ceară iertare, că deja sora ei începuse să îi mulțumească că a sunat-o și să îi spună cât de mult regreta că nu avusese ea puterea să facă prima acest lucru.

De reținut: Când facem o greșeală, e bine să avem puterea de a ne cere iertare. Și acest lucru e important nu doar pentru noi, pentru a scăpa de povara care ne apasă, ci e important mai ales pentru cei pe care i-am supărat prin greșelile noastre.

Despre răbdare

Un frate oarecare, dacă a venit ziua începerii Sfântului și Marelui Post, a pus în sine hotărâre și făgăduință înaintea lui Dumnezeu că nu va ieși afară din chilia lui până în ziua Sfintelor Paști. Și așa și-a gătit în chilia sa toate cele ce-i trebuiau lui în timpul postului până la Paști. Și s-a închis tare, ca să nu poată intra nimeni la dânsul.

Iar vrăjmașul diavol, neputând răbda hotărârea și făgăduința aceluia frate și începerea cea bună și silința lui, a vrut să-l smintească din hotărârea sa, să-l scoată afară din chilie și să-și calce făgăduința pe care a făcut-o înaintea lui

Dumnezeu. Și așa i-a umplut chilia cu păduchi de lemn puturoși, atât de mulți, încât nu era niciăieri loc în chilie, cât ai pune vârful degetului unde să nu fie păduchi. Peste tot era plin și nu se vedeau pereții chiliei, nici podelele, nici pâinea, nici apa și toate vasele erau pline. Iar el, văzând atâta urâciune și grozăvie și o pedeapsă ca aceea în chilie, se mira foarte. Și a cunoscut că este ispită diavolească, dar răbda mereu vitejește și se întărea, zicând în cugetul său: „Măcar de mă va pedepsi Dumnezeu până la moarte, dar eu din chilie afară până în ziua Paștilor nu voi ieși. După cum am făgăduit lui Dumnezeu, așa voi face”.

Iar Dumnezeu, văzând bărbăteasca lui răbdare, când a fost în Duminica a treia a Sfântului Post, a poruncit furnicilor să intre în chilia lui, să-i scoată toți păduchii din chilie. Și așa au venit și au intrat în chilia lui o mulțime de furnici, ca la un război cu mare vitejie și cu mânie asupra păduchilor de lemn. Și au acoperit mulțimea furnicilor toți păduchii. Fratele stând, căuta și se minuna de un lucru ca acesta, că fiecare furnică ieșea din chilie pe ferestre, pe unde intrase, trăgând câte un păduche de lemn afară. Și așa, într-un ceas, i-au scos și i-au curățit pe toți din chilie. Pentru aceea, fraților, bună este răbdarea în ispite, pentru că cei ce răbdă cu mulțumită, ajung la bun sfârșit (5-340).

De reținut: În viață este foarte important să facem tot ce putem ca să ne ținem de hotărârile bune pe care le-am luat. Orice lucru bun pe care vrem să îl facem va avea parte de piedici și de încercări. Nu trebuie să lăsăm ca aceste încercări să ne descurajeze, ci trebuie să avem puterea de a ne lupta cu ele. Pe cât este de grea răbdarea, pe atât de mare este bucuria care vine după aceea. Chiar dacă oamenii de astăzi caută lucruri cât mai ușor de făcut, cât mai simple, chiar dacă oamenii de astăzi fug de osteneală și de efort, noi trebuie să trăim după voia lui Dumnezeu, nu după cum trăiesc alții. Și, chiar dacă în viață avem parte de neazuri sau de alte greutăți, dacă ne putem nădejdea în Dumnezeu putem birui orice obstacol, oricât ar fi de greu. Mulți copii vor să fie premianți la școală, dar puțini vor să își sacrifice din timpul liber pentru a învăța mai mult, pentru ca astfel să ia note mai mari. Așa se întâmplă și cu oamenii mari – toți vor premii, dar puțini vor să facă eforturile de care e nevoie. Nu trebuie să ne punem nădejdea în puterile noastre, ci în ajutorul lui Dumnezeu. Dar trebuie să facem tot ce ne stă în putință, înfruntând toate provocările care apar în viața noastră.

Despre ascultarea de părinți

Se zicea despre avva Siluan că avea un ucenic în Schit, Marcu cu numele, și acesta avea ascultare mare și era scriitor bun; și bătrânul îl iubea pentru ascultarea lui, dar avea încă alți unsprezece ucenici, care se supărau căci îl iubea pe acela mai mult decât pe dânsii. Și auzind asta bătrânul, s-a mâhnit. Într-una din zile au venit la el alți bătrâni, care credeau că greșește. Iar el, luându-i, a ieșit și a bătut la fiecare chilie, zicând: „Frate cutare, vino afară!”. Și niciunul dintr-înșii nu i-a urmat lui îndată.

Dar, venind la chilia lui Marcu, a bătut în ușa lui, zicând: „Marcule!”. Iar el, auzind glasul bătrânului, îndată a sărit afară. Și l-a trimis pe Marcu la o ascultare și a zis bătrânilor: „Unde sunt ceilalți frați, părinților?”. Și, intrând în chilia lui Marcu, a văzut că acela pusese mâna să scrie slova O și, auzind că îl chemase bătrânul, nu a întors condeiul să termine litera de scris. Deci i-au zis bătrânii: „Cu adevărat, pe cel pe care tu-l iubești, avvo, și noi îl iubim, pentru că și Dumnezeu pe acesta îl iubește” (1-147).

Doi frați gemeni, colegi de clasă, aveau de făcut o temă la pictură, trebuia să picteze o imagine de iarnă. Mama i-a chemat la masă.

— Venim imediat, a spus cel mai mic.

Fratele mai mare s-a ridicat imediat de pe scaunul său și s-a dus în bucătărie. După câteva minute, când mama l-a chemat din nou pe cel mai mic, spunându-i că se răcește mâncarea, acesta a venit. După masă, mama s-a dus să vadă picturile copiilor. A văzut că fratele mai mare mai avea de tras doar câteva linii și termina tot. Și-a dat seama de acest lucru și l-a întrebat:

— Cât mai ai de lucru?

— Nu vezi, în câteva secunde voi termina.

— Vezi, i-a spus mama celui mai mic, învață de la el. Când l-am chemat la masă, a venit imediat. Tu oricum mai ai destul de lucru, așa că nu trebuia să mai aștepți. El ar fi putut aștepta, că nu-i lua mult să termine, și totuși nu a făcut-o. Înțelegi diferența?

De reținut: Copiii trebuie să învețe să își asculte părinții, și să facă acest lucru fără să tot amâne. Cu cât un lucru este făcut mai repede, cu atât se arată prin el dragostea și respectul față de părinți.

Despre valoarea rugăciunii

L-au întrebat frații pe avva Agathon: „Părinte, care faptă bună are mai multă osteneală?” Zis-a lor: „Iertați-mă, eu socotesc că nu este altă osteneală ca rugăciunea către Dumnezeu. Căci totdeauna când voiește omul să se roage, voiește

vrăjmașul să-l taie pe el, căci el știe că nu se împiedică de altceva, fără numai de rugăciunea către Dumnezeu. Și toată petrecerea pe care o va face omul, răbdând întru dânsa, dobândește odihnă. Iar rugăciunea până la răsufierea cea de pe urmă are trebuință de nevoie” (9-25).

Care este cel mai important lucru din viața unui om? Răspunsul la această întrebare îl dă fiecare om, în funcție de experiența sa de viață, de priceperea sa, dar mai ales în funcție de credința sa. Numai oamenii credincioși pot înțelege valoarea rugăciunii. Privit de un ateu, un pustnic care trăiește într-o peșteră și se roagă tot timpul este un om care și-a ratat viața. Privit de un credincios, pustnicul respectiv este un reper, un stâlp duhovnicesc. Viața pustnicului este aceeași, dar, fiind privită de ochi diferiți, este văzută în două moduri radical diferite. Noi nu ne dăm seama cât de importantă este rugăciunea pentru viața noastră. Un elev merge în fiecare zi la școală, zilele seamănă între ele, parcă totul e monoton până vine week-end-ul. Dar, rugăciunea face ca fiecare zi să fie trăită aproape de Dumnezeu. Chiar dacă dinafară nu se văd mari diferențe între copiii care se roagă și cei care nu se roagă, sau – mai precis – nu se văd mari diferențe între zilele în care un copil s-a rugat și cele în care nu și-a făcut rugăciunea, totuși aceste diferențe există. O zi petrecută fără rugăciune, chiar dacă este plină de întâmplări și de momente frumoase, cu

familia sau cu prietenii, este o zi în care sufletul a flămânzit. Și, așa cum nu pot copiii să stea o zi fără să mănânce și fără să bea nimic, așa nici sufletul nu poate sta fără rugăciune.

De reținut: Timpul pe care îl petrecem în rugăciune este cel mai important timp din viața noastră. Dar trebuie ca faptele noastre să fie după voia lui Dumnezeu, altfel, tot ce câștigăm prin rugăciune pierdem prin păcatele și greșelile noastre.

Despre valoarea timpului

Zis-a un bătrân: „Dacă va pierde cineva aur sau argint, poate în locul lui să afle altul. Dar vremea pierzând-o, alta nu va mai putea afla în locul ei” (3-420).

Dacă cineva v-ar spune că veți mai trăi un singur an de viață, cât de mult ați fi gata să dați pentru ca să vă prelungiți viața măcar o lună? Voi sunteți tineri, nu vă gândiți la moarte dar, dacă cineva v-ar putea prelungi viața, ce ați putea da în schimb? Dacă vreunul dintre prietenii voștri ar suferi de o boală gravă, vorbind cu el ați înțelege cât de important este chiar și un singur an de viață în plus.

Copii, nu vă cere nimeni să ajungeți acum la înțelepciunea părinților voștri. Fiecare vârstă are speci-

ficul ei. Dar asta nu înseamnă că sunteți prea mici ca să înțelegeți că timpul e important.

Unii oameni trăiesc din trecut, din amintiri. Alții trăiesc din viitor, imaginându-și ce lucruri mărețe vor face. Dar puțini își dau seama că trebuie să trăim în prezent. Trebuie să înțelegem că prezentul are o valoare pe care mulți o trec cu vederea. Chiar dacă este la îndemâna tuturor.

De reținut: Timpul este o comoară. Dacă știm să îl prețuim ca atare, vom fi cu adevărat mai bogați. Dacă îi trecem cu vederea importanța, vom fi mai săraci – și asta doar din cauza noastră.

Despre ajutorul aproapelui

Se povestea despre un frate, că făcând coșuri și punându-le toarte, l-a auzit pe vecinul lui, zicând: „Ce să fac, că târgul este aproape și nu am toarte să pun la coșurile mele?” Și, mergând acela, a dezlegat toartele coșurilor lui și le-a adus la frate, zicându-i: „Iată, acestea îmi prisoșesc, pune-le la coșurile tale!” Și a făcut de a sporit lucrul fratelui, iar pe al său l-a lăsat (65-437).

La o școală de artă s-a organizat un concurs de pictură. Chiar înainte să înceapă concursul, unul dintre copii, Liviu, i-a spus prietenului său, Radu:

— Am uitat să îmi iau tubul de roșu de acasă. Mi se terminase celălalt, i-am rugat pe părinții mei să îmi cumpere și mi-au cumpărat. Dar, am uitat să îl iau la mine, nu știu ce o să mă fac. Nu mai am timp nici să cumpăr de undeva, nici să îi anunț pe părinții mei să mi-l aducă pe cel de acasă.

Ca să își ajute prietenul, Radu i-a spus:

— Stai liniștit, am eu două tuburi cu roșu. Am luat unul de rezervă.

— Nu îmi vine să cred. Fratele meu, mă ajuți exact când aveam nevoie. Rămân dator, spuse Liviu.

După terminarea concursului, când ieșeau din școală, Liviu i-a înapoiat prietenului său tubul cu culoarea roșie. Când acesta l-a băgat în punga cu celelalte culori, Liviu l-a prins de mână.

— Stai puțin. Ia arată-mi tubul tău...

Radu era stânjenit de situație.

— Nu pot... Nu prea am ce să îți arăt.

— Deci, tu pur și simplu m-ai ajutat pe mine?

Radu îi răspunse, făcând un semn cu capul.

— Nu spui tu tot timpul că sunt fratele tău? Uite că sunt...

Liviu era impresionat.

— Nu știu de ce, dar tot timpul în care am pictat îmi venea în cap gândul că m-ai păcălit și că mi-ai dat tubul tău. Voiam să te pun să mi-l arăți, dar nu aveam cum să fac asta fără să mă certe profesoara care

ne-a supravegheat, că erai prea departe de mine. Țasta da frate...

Radu îl ajutase pe Liviu mai ales pentru că avea încredere că prietenul său va lua premiul întâi. Era foarte talentat, și, fără culoarea roșie, i-ar fi fost mult mai greu să își pună talentul în valoare. Până la urmă, a fost exact cum se așteptase Radu, Liviu a luat premiul întâi. Dar, lucru la care Radu nu se așteptase, era că el luase premiul al doilea. Se străduise să facă o lucrare deosebită, și reușise.

De reținut: Sunt situații în care trebuie să renunțăm la binele nostru pentru binele aproapelui. Dar, când facem acest lucru, să îl facem cu discreție și delicatețe, fără ca celălalt să fie stânjenit de bunătatea noastră, sau fără să simtă că pentru noi ajutorul acesta poate fi o povară.

Despre păcatul de a nu-l ierta pe cel care a greșit față de tine

În timpul prigoanelor, când îi prigoneau și îi omorau pe creștini pentru credința în Hristos, au prins și doi frați călugări să-i supună la chinuri și i-au aruncat în temniță până a doua zi, ca a doua zi să-i scoată, să-i supună la cazne și să-i omoare. Acești doi frați aveau vrajbă și pizmă între dânșii. Fiind deci ei aruncați în temniță, bătuți și munciți, unul umilindu-se cu inima i-a zis celuiilalt: „Frate, iată mâine ne vor scoate

la judecata lor și ne vor munci și ne vor omori și vom merge către Domnul. Pentru aceea, dar, vrajba și pizma care a fost și este și acum între noi se cade să o lăsăm, să ne împăcăm, să ne iertăm unul pe altul, mai înainte de moartea noastră, ca să luăm, curați fiind, muncile și moartea pentru credința și dragostea lui Hristos și așa ne vom învrednici a lua cununile mucenicești din mâinile lui Hristos și vom fi primiți în ceata mucenicilor”. Acestea zicând, i-a făcut metanie după obiceiul călugăresc, grăind: „Iartă-mă, frate, ca să fii și tu iertat de mine și de Dumnezeu!” Iar acela, fiind biruit de pizmă vrăjmășească, n-a vrut nicidecum să-l ierte. Iar a doua zi, dacă s-a făcut ziuă, i-au scos pe ei din temniță, ca să-i taie. Atunci, cel care n-a vrut să se împace și să-l ierte pe fratele său, văzând că vor să-l taie, înspăimântându-se, s-a lepădat de Hristos, iar pe cel de lângă el, care nu se lepădase de Domnul, l-au tăiat. Pe cel ce s-a lepădat de Hristos l-au întrebat: „Pentru ce ieri nu te-ai lepădat de Hristos? Ca să nu te fi chinuit?” Răspuns-a acela: „Când L-am lăsat eu pe Dumnezeuul meu și nu m-am împăcat cu fratele meu, atunci și pe mine m-a lăsat și m-a părăsit ajutorul Lui și, rămânând gol de Dânsul, m-am lepădat de Hristos” (6-251).

La Muntele Athos, nu cu mulți ani în urmă, a trăit un pustnic care, îmbătrânind și îmbolnăvindu-se, a fost dus la o mănăstire. Un părinte mai tânăr avea grijă de el, și, văzând cum pustnicul se tot chinuia, dar nu putea să moară, s-a dus la un mare duhovnic, să îl întrebe ce poate face pentru bolnav. Duhovnicul i-a spus:

— Roagă-te la Dumnezeu, ca să afli care este taina lui.

Părintele, stând de vorbă cu pustnicul, a aflat că acesta nu putea să îi ierte pe unii părinți care trăiau în aceeași zonă cu el și cu care se certase. Așa că a făcut tot ce i-a stat în putință pentru a-i aduce și pe părinții aceia la patul bolnavului. După ce și-au cerut iertare, s-au împăcat. Abia după aceea pustnicul a murit, având conștiința împăcată. Iar părintele care îl îngrijise spunea: „Of, dacă ar fi înțeleș bolnavul puterea iertării, nu s-ar mai fi chinuit atâta vreme. Dar, păstrând supărarea în inima lui, nevrând să îi ierte pe ceilalți, nici Dumnezeu nu l-a ajutat pe el”.

De reținut: Inimile noastre sunt ca niște flori. Dacă le udăm cu apa iubirii aproapelui, cresc frumos. Dacă le udăm cu gânduri de răutate, se usucă și se ofilesc. Așa cum noi vrem să fim iertați de alții, așa trebuie să îi iertăm și noi, la rândul nostru, pe cei care greșesc față de noi.

Despre patima mâniei

Zis-a avva Ammona: „Patrusprezece ani am făcut în schit, rugându-mă lui Dumnezeu noaptea și ziua, ca să-mi dăruiască să biruiesc mânia” (3-29).

Care este cel mai important război din viața unui om? Nu este războiul cu dușmanii, nici războiul pentru apărarea țării. Cel mai important război este lupta cu patimile noastre. Mulți oameni refuză să ducă acest război, dar, fără să își dea seama, ei participă la el și îl pierd. Cea mai puternică armă în acest război este rugăciunea, pentru că doar prin puterile noastre nu putem birui nici măcar o patimă, tot ce putem face este să înlocuim o patimă cu alta. Dacă am înlocuit lenea cu mândria, nu am rezolvat nimic. În ziua de astăzi oamenii sunt din ce în ce mai nervoși, în familii este din ce în ce mai multă tensiune. Copiii care cresc într-o atmosferă tensionată sunt, la rândul lor, mai agitați și mai nervoși decât ceilalți copii. Nu ne ajută la nimic să spunem: „Așa sunt eu, mai nervos. Așa este firea mea. Nu am ce face.” Așa pot spune și hoții, că așa sunt ei, mai hoți. Cu patimile, oricare ar fi ele, trebuie să ne luptăm. Și nu trebuie să ne luptăm doar o săptămână, sau o lună. Lupta cu o patimă poate dura ani de zile și, chiar dacă pentru scurte perioade de timp omul are impresia că s-a vindecat, dacă nu este atent, patima poate reveni.

De reținut: Mânia este o boală a sufletului. Nu trebuie să ne mulțumim să constatăm că avem această boală (sau altele), trebuie ne luptăm cu ea și Dumnezeu ne va vindeca.

Despre ce cere Dumnezeu de la oameni

Acestea le cere Dumnezeu de la om: „Mintea, cuvântul și lucrul” (12-425).

Oare poate cineva să aibă o minte murdară, dar să spună doar cuvinte frumoase și să facă doar lucruri bune? Sau poate cineva să aibă o minte curată, dar să vorbească urât și să facă doar lucruri frumoase? Sau poate cineva să aibă o minte curată, să vorbească frumos, dar să facă lucruri rele?

Există o strânsă legătură între mintea noastră și faptele noastre. Dacă mintea este curată, faptele vor fi bune. Dacă mintea este murdară, faptele sunt rele. Și mintea se exprimă prin cuvinte. Chiar dacă un om este fățarnic și se străduiește să vorbească frumos, în cele din urmă cuvintele îl dau de gol. Dacă nu l-au dat deja de gol faptele sale.

Dumnezeu vrea să existe armonie între ceea ce gândim, ceea ce spunem și ceea ce facem. Răul trebuie oprit încă de la nivelul de gând, dacă ajungem să îl spunem cu gura (cum ar fi: „Of, ce aș vrea să fac

chestia asta sau asta...”) îi e mult mai ușor să se transforme în faptă.

Unii consideră că nu sunt importante cuvintele, că sunt importante doar faptele. Dar prin cuvinte se exprimă mintea, și, dacă o persoană vorbește urât, arată că mintea lui are un fel de boală. Boală care, până la urmă, va ajunge să se reflecte și în fapte. De fapt, gândurile, cuvintele și faptele noastre se influențează reciproc. Nu doar gândurile, bune sau rele, duc la cuvinte sau fapte de același fel. Ci și faptele influențează la rândul lor cuvintele sau gândurile noastre.

De asta e bine ca fiecare dintre noi să ne cercetăm, măcar în fiecare seară, conștiința. Să ne întrebăm ce am făcut bine și ce am făcut rău în fiecare zi. Cu gândul, cu cuvântul sau cu lucrul. Cu voie și fără de voie. Și, printr-o astfel de cercetare, printr-un astfel de examen zilnic, veți vedea cum viața voastră se va schimba. Încetul cu încetul. Încet, dar sigur.

De reținut: Dumnezeu vrea ca noi să mergem doar pe calea cea îngustă a binelui. Să gândim ce trebuie, să spunem ce trebuie, să facem ce trebuie. Gândurile, cuvintele și faptele noastre se află într-o relație vie. Trebuie ca fiecare aspect al vieții noastre să fie după voia lui Dumnezeu.

Despre un împrumut binecuvântat

Un monah antiohian de neam cucernic, de la mănăstirea lui Casian, a mers la Sfintele Locuri pentru rugăciuni și, zăbovind el acolo, a sfârșit cele ce avea de trebuință, dar nu știa ce să facă. Și, șezând în biserică, se scârbea din această pricină. Plecând, a adormit puțin și l-a văzut pe Domnul nostru Iisus Hristos spunându-i: „Du-te la iconomul Bisericii Sfintei Învieri și să-i zici lui: «M-a trimis Iisus la tine, să-mi dai pentru dânsul un galben și-ți voi da zăpăis la mână, și când va veni Iisus și-l va da!»”

Deșteptându-se monahul și rugându-se, a crezut cuvântului din vis și, mergând, l-a aflat pe iconom, căruia i-a zis precum i-a poruncit lui. Și a zis iconomul: „Dar când are să vină Iisus să mi-l dea?”. Iar monahul a răspuns: „Eu precum am auzit, și-am spus, tu cum știi, așa să faci”. Atunci a zis iconomul: „Fă-ți zăpăisul!”. Și a șezut monahul de a scris așa: „Eu, Ioan, călugărul de la Antiohia Siriei, mărturisesc că am luat un galben de la tine, Ștefan preotul, iubitorul de Dumnezeu, iconomul Bisericii Sfintei Învieri, trebuindu-mi! Și pentru încredințare am făcut acest zăpăis al meu și, când va veni Iisus Hristos, și-l va da”. Apoi, luând galbenul, a plecat.

Iar în noaptea următoare a văzut iconomul în vis pe cineva grăindu-i: „Ia-ți galbenul și

să-mi întorci zăpăsul monahului!”. El însă nu voia, grăind: „Acela a zis că Iisus va veni și-mi va plăti”. Iarăși a zis: „Eu sunt Iisus, ia-ți dar galbenul și-mi dă zăpăsul călugărului. Sau vrei să iei mai mult? Iată, este al tău!”. Și deșteptându-se, a trimis niște oameni după monah, zicându-le: „Oriunde îl veți afla pe acel monah, să-l aduceți la mine!”. Și, aflându-l, i-au zis: „Mergi, că te cheamă iconomul!”.

Acesta, temându-se, zicea întru sine că acela s-a căit și vrea să-i ia galbenul înapoi. De aceea, mergea cu sfială, iar acela văzându-l, i-a zis: „Părinte, mai ia și alți galbeni, câți vei voi, și-mi fă zăpăsul pentru ei!”. Părintele i-a răspuns: „Iartă-mă, dar mai mulți nu-mi trebuie, destul îmi este acesta, că nu mi-a zis Domnul să iau mai mult de un galben”. Iar cei ce au auzit, s-au mirat și au proslăvit făgăduințele Domnului cele nemincinoase (1-366).

Trecând prin fața unei farmacii, un om care era bolnav de mai mulți ani a văzut un bătrân, care stătea trist, de parcă aștepta pe cineva.

— Vă pot ajuta cu ceva?, l-a întrebat.

— Da, a spus bătrânul. Am ieșit să îmi cumpăr medicamente, dar mai întâi am trecut pe la piață. Nu știu cum am făcut, dar mi-am pierdut portmoneul. Stau aici, așteptând, poate trece vreun cunoscut, să îl rog să îmi împrumute bani până la pensie.

— Vă ajut eu, a spus omul, și au intrat împreună să cumpere medicamentele.

La ieșire, bătrânul i-a spus:

— Eu stau chiar aici, în blocul cu farmacia. Peste zece zile puteți trece pe la mine, să vă dau banii înapoi. Vă notați pe ceva numărul apartamentului meu? Locuiesc la apartamentul 10.

— Nu e nevoie să notez, e ușor de ținut minte. Dar, stați liniștit, banii vi i-am dat în numele Domnului. Nu îi vreau înapoi. Sănătate multă vă doresc, a spus omul, și a plecat la treburile sale. Noaptea, când s-a culcat, L-a visat pe Hristos, spunându-i: *„Pentru că l-ai ajutat pe acel bolnav, pe Mine m-ai ajutat. Vreme de un an de zile, problemele tale de sănătate te vor lăsa în pace. Te vei simți ca în tinerețea ta.”*

Începând de a doua zi, omul a început să se simtă mai bine. După câteva zile, a bătut la ușa bolnavului, spunându-i că vrea să îi lase mai mulți bani pentru medicamente. Pentru că se gândea că poate pentru fiecare cutie cu medicamente cumpărate de bătrân, Dumnezeu îi va mai da și lui un an de sănătate. După ce i-a spus bolnavului visul pe care îl avusese, acesta i-a spus: *„Să știți că și eu sunt creștin, și eu merg la biserică, și cred ce mi-ați spus. Dar alți bani de la dumneavoastră nu vreau să primesc. Eu mă descurc, cu ajutorul lui Dumnezeu, din pensia mea. Dar dumneavoastră puteți ajuta alți*

bătrâni, alți bolnavi, sau oameni săraci. Însă să nu vă gândiți că îi ajutați ca să vă fie bine în lumea aceasta. Pomana va fi răsplătită de Dumnezeu pe lumea cealaltă. Pentru că, dacă vreți să vă fie răsplătită aici, atunci nu mai este pomana. E doar o afacere pe care ați încerca să o faceți cu Dumnezeu, nu-i așa?”

„Aveți dreptate, i-a spus omul. Vă mulțumesc mult pentru sfatul pe care mi l-ați dat”.

Din acea zi, viața omului s-a schimbat. În fiecare lună punea bani deoparte, pentru a ajuta diferiți oameni. Și nu se gândea la propria sa sănătate. Nu, îi ajuta pur și simplu din bucuria de a-i ajuta. De aceea, mare a fost mirarea lui când, mai mult de un an de zile de la acea întâmplare, și-a dat seama că boala nu îi revenise. Pentru rugăciunile bătrânului și ale altor oameni, Dumnezeu îi dăduse sănătate trupească. Tocmai ca să îl ajute să înțeleagă că Dumnezeu îl iubește pe om, și îl cheamă și pe om să răspundă acestei iubiri.

De reținut: Când putem ajuta pe cineva, să îl ajutăm din toată inima, că Dumnezeu vede fapta cea bună pe care o facem și o va răsplăti.

Despre furtul lucrurilor neimportante

Povestea avva Pafnutie, ucenicul lui avva Macarie, că zicea bătrânul: „Când eram copil, împreună cu ceilalți copii pășteam boii. Și m-am dus să fur smochine și, când alergau ei, a căzut una de la dâșii și, luând-o, am mâncat-o. Când îmi aduc aminte de dansa, șed plângând” (35-139).

Un copil m-a întrebat:

— Părinte, eu nu înțeleg, ce înseamnă pocăință? Cum să îmi pară rău de lucrurile rele pe care le-am făcut? Că eu sunt un copil bun, nu fac lucruri rele.

— Niciodată?

— Cred că niciodată.

— Uite, eu îmi aduc aminte și acum, eram de vârsta ta, și am luat o notă mică la matematică, i-am spus eu. Nu am vrut să le spun asta părinților mei, am tot amânat, am tot amânat, dar când a venit vacanța părinții au văzut mediile mele, și a trebuit să le spun de nota respectivă.

— E, chestii din astea mai fac și eu.

— Îi minți pe părinții tăi?

— Uneori, da, dar nu sunt lucruri importante.

— Trebuie să îți dai seama că în majoritatea cazurilor se ajunge de la minciuni mici la minciuni mari. Ca și în cazul furatului. Să nu crezi că un om care nu a furat în viața lui se duce să spargă o bancă. Nu, ci se trece de la furturi mai mici la furturi mai

mari. De asta e important ca orice lucru rău pe care l-am făcut, să îl recunoaștem și să nu îl mai repetăm. Că, altfel, crește...

De reținut: Trebuie să ne dăm seama de toate lucrurile rele pe care le-am făcut. Chiar dacă unele par neimportante, dacă ne învățăm să facem lucruri rele mici, de la ele vom trece la rele mari.

Despre măsurile diferite

Zis-a un bătrân: „Este un om care mănâncă mult și încă nu se satură și este altul care mănâncă puțin și se satură. Deci, cel ce mănâncă mult și încă i-ar mai trebui, are mai mare plată decât cei ce mănâncă puțin și se satură” (19-426).

Oamenii sunt foarte diferiți. Așa cum nu toți a-leargă cu aceeași viteză, așa cum nu toți văd la fel de departe, tot așa e și cu mâncarea. Sfinții Părinți au scris și au vorbit împotriva lăcomiei pântecelui. În zilele noastre, însă, oamenii trec cu vederea acest păcat, considerându-l neimportant față de alte păcate. Totuși, sfinții au scris despre legătura dintre lăcomia pântecelui și alte păcate, iar această legătură există, chiar dacă mulți o neagă sau o trec cu vederea.

Atunci când e vorba de înghețată sau de pizza, e ușor să vezi cum unii mănâncă, iar alții se îndoapă

până nu mai încape nimic în ei. Cu același elan cu care bețivii toarnă în ei băutură. Numai că de la pizza sau înghețată nu se îmbată nimeni, nu?...

Măsura recomandată este ca nimeni să nu mănânce până se satură, până simte că nu mai poate. Chiar și doctorii spun că această măsură este cea mai bună pentru sănătatea organismului.

Dacă în ce privește reperele morale totul e clar, e rânduit de Biserică după voia lui Dumnezeu (și acolo adevărul e adevăr indiferent ce crede unul sau altul), în ceea ce privește aprecierea cantității de mâncare există o doză de subiectivitate. Dacă ne apucăm să îi judecăm pe ceilalți, că mănâncă mai mult sau mai puțin decât ni se pare nouă normal, greșim. Și acest lucru este valabil nu doar pentru mâncare, este valabil și pentru alte aspecte care țin de viața noastră.

De reținut: Noi nu putem aprecia corect înfrânarea sau lipsa de înfrânare a altora. Poate că cineva mănâncă mult, iar nouă ni se pare că a mâncat prea puțin. Sau invers. De aceea, dacă îi judecăm pe ceilalți după măsurile noastre, putem greși. Putem ști doar care este măsura potrivită pentru noi înșine.

Despre puterea bunătății

A zis un bătrân că smerenia poate mai mult decât toată sila și a povestit și un lucru ca aces-

ta: „Erau doi episcopi aproape unul de altul și erau odinioară supărați unul pe celălalt. Unul era bogat și puternic, iar celălalt smerit. Și căuta cel puternic să-i facă rău celuiălalt. Iar cel smerit, auzind aceasta, zicea către clerul său: «O să-l biruim cu darul lui Dumnezeu». Și l-au întrebat: «Cine poate să-l biruiască?». Iar el zicea: «Răbdați, fiilor, și veți vedea mila lui Dumnezeu!».

Așadar aștepta, și, când acela a mers la un praznic de sfinții mucenici, a luat clerul său, a ieșit și le-a zis: «Veniți după mine și orice mă veți vedea pe mine că fac, faceți și voi și o să-l biruim». Deci, mergând după dânsul, își ziceau: «Oare ce are să facă?». Și, după ce au venit, l-au aflat făcând slujbă și toată cetatea era adunată acolo. Atunci episcopul a căzut în genunchi la picioarele celui puternic împreună cu clerul său, zicându-i: «Iartă-ne pe noi, stăpâne, robii tăi suntem!». Acela, spăimântându-se de ceea ce a făcut, umilindu-se, căci Dumnezeu schimbase inima lui, l-a prins de picioare, zicând: «Tu ești stăpân și părinte!». Și de atunci s-a făcut mare dragoste între dânșii. Și zicea cel smerit către clerul său: «Nu vă ziceam vouă, fiilor, că vom birui prin bunătatea lui Dumnezeu? Deci și voi, când aveți vrajbă cu cineva, aceasta faceți și veți birui cu darul lui Dumnezeu»” (14-352).

Într-o clasă erau doi băieți, foarte buni la învățatură, pe nume Florin și Matei. Florin era mai deștept decât Matei, dar era și foarte invidios pe el, deoarece Matei era iubit de toți colegii. Florin tot sărea la bătaie, și de fiecare dată colegii ajungeau să îi despartă. Matei, care mergea la biserică, se tot străduia să facă pace cu Florin, dar fără niciun rezultat. Și asta s-a întâmplat cu câteva zile înainte ca Matei să își serbeze ziua de naștere. A doua zi, când Matei a venit la școală cu mâna în ghips, a invitat câțiva colegi la ziua lui. L-a invitat și pe Florin.

— Tu vorbești serios? Chiar vrei să vin la ziua ta? Asta înseamnă că m-ai iertat?

— Da, asta înseamnă că te-am iertat, și chiar vreau să vii și tu.

Florin nu a putut veni la ziua lui Matei. A stat acasă, și s-a tot frământat. Își dăduse seama cât de mult greșise față de colegul său, și îl apăsa acest lucru. După ce s-au revăzut, la școală, Florin a început să se poarte altfel cu Matei. În timp, au devenit prieteni apropiați. Matei reușise să îl schimbe pe Florin. Puterea iertării a fost ca un medicament pentru sufletul lui Florin. Într-o zi, Matei i-a mărturisit:

— Să știi că mi-a fost foarte greu să te iert. Dar mi-am dat seama că, dacă m-aș purta urât cu tine, nu aș rezolva nimic. Așa că am încercat să te înving, iertându-te. Și văd că Dumnezeu m-a ajutat.

— Da, m-ai învins, recunosc Florin. Chiar dacă îmi e greu să recunosc asta...

De reținut: Cea mai mare victorie împotriva celor care ne supără sau ne fac rău este să îi schimbăm prin bunătatea noastră. Dacă noi avem puterea să îi iertăm pe cei care ne fac rău, Dumnezeu primește rugăciunile noastre pentru ei și îi poate schimba într-un mod la care noi nu ne așteptăm.

Despre lupta cu lenea

Zis-a un bătrân: „De vei lucra lucrul mâinilor tale în chilia ta și va sosi ceasul rugăciunii tale, să nu zici: «Să termin de împletit aceste puține smicele de finic și așa mă voi scula». Ci scoală-te la fiecare ceas și dă-I lui Dumnezeu datoria cuvenită. Fiindcă de vreme ce câte puțin te obișnuiești să te lenevești la rugăciune și la pravilă, sufletul tău se face pustiu de tot lucrul trupesc și duhovnicesc. Căci de dimineață se vede osârdia ta” (4-413).

De reținut: Nu trebuie să amânăm nimic din ceea ce facem pentru sufletele noastre. Tot timpul se vor găsi pretexte ca să amânăm să mergem la biserică, să ne spunem rugăciunea, să facem bine altora. Copiii tot timpul pot găsi motive să amâne să-și facă

temele sau să învețe pentru școală. Dar amânarea vine de la lenevie, iar lenevia e o boală pentru suflet. O boală cu care trebuie să ne luptăm fiecare dintre noi.

Despre faptele oamenilor

Zis-a avva Daniil: ne-a povestit nouă avva Arsenie ca despre altul, deși poate chiar el era. Că șezând un bătrân în chilia sa a auzit un glas, zicându-i: „Vino și îți voi arăta lucrurile oamenilor”. Și, sculându-se, a ieșit și l-a dus pe el într-un loc și i-a arătat un arap tăind lemne și făcând o sarcină mare și acela se ispitea să o ridice, dar nu putea. Și, în loc de a mai lua dintr-însa, el mergând mai tăia lemne și adăuga peste sarcină. Și aceasta o făcea vreme îndelungată și, mergând puțin mai înainte, iarăși i-a arătat lui un om stând lângă un lac și scoțând apă dintr-însul și turnând-o într-un jgheab găurit, din care curgea iarăși în lac. Și i-a zis lui iarăși: „Vino să-ți arăt alta.” Și a văzut o biserică și doi oameni călări pe cai ținând o prăjină de-a curmezișul, unul împotriva altuia. Și voiau să intre prin ușă și nu puteau, pentru că era prăjina de-a curmezișul și nu s-a smerit niciunul pe sine înapoia celuilalt, ca să întoarcă prăjina de-a dreptul, și pentru aceasta au rămas afară de ușă. Și bătrânul a zis: „Aceștia sunt oamenii

care poartă cu mândrie cumpăna, ca și cum ar fi a dreptății, și nu s-au smerit ca să se îndrepteze pe sine și să călătorească pe calea cea smerită a lui Hristos. Pentru aceasta și rămân afară de Împărăția lui Dumnezeu. Iar cel ce tăia lemne este omul cel întru multe păcate, care în loc de a se pocăi, adaugă alte fărădelegi, întru păcatele sale. Și cel ce scotea apă, este omul cel care face lucruri bune, dar pentru că are întru dânsule amestecare rea, cu aceasta a prăpădit și lucrurile cele bune ale sale. Deci tot omul trebuie să fie treaz la lucrurile sale, ca să nu se ostenească în deșert” (33-20).

De reținut: Așa cum atunci când trebuie să că-
răm în spate un rucsac greu, principala noastră preo-
cupare este să ajungem la destinație, ca să dăm ruc-
sacul jos din spate, tot așa trebuie să avem grijă și de
sufletele noastre, iar păcatele și răutățile trebuie să le
părăsim, nu să le înmulțim. Și nu trebuie să ne gân-
dim că nu contează că facem unele lucruri rele, din
moment ce facem lucruri bune. Noi nu suntem în
măsură să judecăm dacă facem mai mult bine decât
rău, sau mai bine zis toți oamenii care fac rău în-
cearcă să se mintă pe ei înșiși că fac mai puțin rău de-
cât bine. Hristos nu ne-a cerut să facem mai mult rău
decât bine, ne-a cerut și ne cere să facem binele. Iar

binele fără smerenie nu e bine, binele amestecat cu mândrie își pierde plata de la Dumnezeu.

Despre obiceiurile rele

Zis-a un bătrân oarecare: „Nu există lucru mai rău și mai amar decât deprinderea și obiceiul rău, că multă vreme, silință și osteneală trebuie unuia ca acela ca să-și poată tăia și dezrădăcina obiceiul și deprinderea lui cea rea. Osteneală au avut mulți, iar vreme n-au avut, că i-a pripit și i-a tăiat secera morții împreună cu obiceiul și deprinderea lor și numai Însuși Dumnezeu știe ce va face cu aceia în Ziua Judecății” (2-248).

Trebuie să ne luptăm cu toate defectele, patimile și slăbiciunile noastre. Dacă ne-a intrat în obișnuință să facem un anumit lucru rău, ne va fi mult mai greu să scăpăm de el. Dacă am ajuns să fim dependenți de un anumit păcat, cu cât am făcut mai multă vreme păcatul respectiv, cu atât ne va fi mai greu să scăpăm de el.

De mare ajutor este puterea primită prin taina sfintei spovedanii, dar spovedania înseamnă tocmai începutul ridicării din păcat. Nu înseamnă că, dacă ne-am spovedit, nu o să trebuiască să ne mai luptăm cu patima respectivă. E nevoie de hotărâre, e nevoie de efort, pentru a câștiga această luptă.

De reținut: Când ne-am dat seama că avem obișnuința de a face unele lucruri rele, că mințim, că furăm sau că facem altceva de genul acesta, trebuie să ne dăm seama că avem de purtat un război, spre binele sufletului nostru.

Despre gândurile rele

Zis-a un bătrân: „Gândurile cele rele și necurate din inima omului sunt asemenea șoarecilor care umblă în casă, pe care, dacă-i vei omorî câte unul, de îndată ce-i vei vedea, nu te vei osteni, iar dacă îi vei lăsa până se vor înmulți și vor umple casa, atunci multă osteneală vei avea gonindu-i și, neputându-i goni, ți se va urî și vei lăsa de se va pustii casa ta” (6-251).

Gândiți-vă singuri, cum e mai ușor să scăpăm de gândaci? După ce apar unul doi, sau după ce i-am lăsat să se înmulțească? Răspunsul e simplu, trebuie să scăpăm de ei cât mai repede. Așa e și cu gândurile rele. Dacă sunt respinse de la început, atunci mintea se liniștește. Dacă lăsăm să picure în minte tot felul de lucruri urâte, sau rele, le vom scoate mult mai greu. E ca și cum ne-am murdărit cu vopsea pe pantaloni. Dacă îi spălăm repede, vopseaua se duce. Dar, dacă în loc să îi spălăm, îi mai purtăm, îi mai murdărim iar și iar cu vopsea, va fi mult mai greu să îi

spălăm. Mare parte din murdărie se va duce, dar pantalonii vor rămâne pătați.

De reținut: Gândurile rele sunt ca un șarpe, pe care îl lăsăm să crească în mintea noastră. Dacă nu suntem atenți, el crește din ce în ce mai mare, fără ca noi să ne dăm seama, și ne va fi foarte greu să scăpăm de el când a crescut. Atunci când e mic, nu pare primejdios, dar, dacă nu i se dă importanță, poate face mult rău.

Despre atenția la rugăciune

Zis-a un bătrân: „Într-una din zile, ne citeam noi pravila după obicei, împreună cu bătrânul meu, și, citind eu psalmii, am greșit și am sărit un cuvânt dintr-un psalm și n-am priceput. După ce am terminat slujba, mi-a zis bătrânul: «Eu, fiule, când îmi fac pravila și rugăciunea, atunci mi se pare că arde foc sub mine și nu poate să umble mintea și gândul meu încoace și încolo. Ție unde îți era mintea și gândul tău când citeai psalmii, de ai sărit un cuvânt din psalmi? Nu știi că în vremea când îți faci rugăciunea înaintea lui Dumnezeu stai și cu Însuși Dumnezeu grăiești?»” (3-277).

Mulți oameni nu sunt conștienți de importanța rugăciunii. Când se roagă, o fac la repezeală, de parcă

ar trebui să își facă datoria, de parcă ar îndeplini o obligație formală. Dar la rugăciune nu este importanță atât cantitatea, cât calitatea. Decât să zici la repezeală de trei ori „Tatăl nostru” sau altă rugăciune, mai bine să zici o singură dată, dar cu atenție. Așa cum atunci când le cereți ceva părinților voștri le cereți spunând foarte clar cererea voastră, ca părinții voștri să înțeleagă ce vreți, tot așa și când ne rugăm trebuie să fim foarte atenți la cuvintele pe care le spunem. Atunci când ne rugăm arătăm în ce măsură credem în Dumnezeu.

Trebuie să înțelegeți ce mare dar vă face Dumnezeu că puteți vorbi cu El. Cu El sau cu sfinții Săi. Ce mare dar ne face că putem vorbi cu Fecioara Maria, cu Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Nu e nimic complicat, noi ne rugăm și ei ne ascultă rugăciunile.

De reținut: Când spunem sau citim o rugăciune, trebuie să fim atenți la fiecare cuvânt pe care îl spunem. Dacă îl spunem doar cu gura, iar mintea noastră este la prietenii din parc sau la cine știe ce alte lucruri, înseamnă că ne pierdem timpul. Că nu ne rugăm. E adevărat, rugăciunea este o artă care se învață în timp, e greu să îți stăpânești mintea în timpul rugăciunii, dar, încet-încet, dacă ne străduim o să fie din ce în ce mai ușor.

Despre pierderea bunătăților veșnice

Un chinoviarh avea mare slavă de la oameni și era părinte peste două sute de călugări. La chinovia acestora a venit Hristos în chipul unui bătrân sărac, cunoscut lui mai înainte, și-l ruga pe portar să spună părintelui că este cutare frate. Iar portarul, abia înduplecându-se, a intrat să-l vestească, dar l-a aflat pe părintele vorbind cu unii oameni străini și, așteptând puțin, i-a spus despre acel bătrân sărac. Chinoviarhul i-a răspuns cu mânie, zicând: „Nu vezi că vorbesc cu oamenii? Lasă acum!” Și, sfiindu-se portarul, s-a dat în lături și, întorcându-se, i-a spus celui ce părea că este bătrân sărac cuvântul proiestosului. Iar Domnul cel îndelung răbdător a petrecut șezând la poartă. Și pe la al cincilea ceas a venit la chinovie un bogat, pe care degrabă ascultându-l portarul, i-a deschis și a vestit chinoviarhului despre el. Iar el ieșind, cu osârdie l-a întâmpinat la ușă. Și, văzându-l pe el Cel bogat întru milă Dumnezeu, care venise în chip de bătrân sărac, îl ruga, zicând: „Voiesc să vorbesc cu tine, părinte!” Iar el, de niciun răspuns învrednicindu-l, a intrat împreună cu bogatul, sârguindu-se să-i gătească masa. După ce a prânzit bogatul, l-a petrecut părintele până la ușă și s-a întors înapoi, fiind robit de multele griji și a uitat rugăciunea bătrânului sărac și

fără de răutate. Făcându-se seară, după ce nimeni nu l-a chemat pe acel blagoslovit sărac, apropiindu-se iarăși de portar i-a poruncit să spună acestea proiestosului: „De vreme ce voiești slava oamenilor, Eu pentru osteneala ta cea de mai înainte și multele tale nevoințe, îți voi trimite vizitatori din cele patru părți ale lumii. Dar din bunătățile Împărăției Mele nu vei gusta.” Și din acele cuvinte s-a cunoscut că Săracul era Hristos, Cel Atotțiitor (11-361).

De reținut: Nu trebuie să judecăm oamenii după bogăția sau după condiția lor socială. Nu trebuie să îi disprețuim pe cei săraci. Altfel, tot binele pe care îl facem altora va fi răsplătit de Dumnezeu în viața aceasta, dar vom pierde răsplata veșnică. În funcție de cum ne purtăm cu aproapele nostru Se va purta și Dumnezeu cu noi. Deci să încercăm să ne purtăm cu toată deschiderea, cât mai bine, cu cei pe care îi întâlnim, încercând să înțelegem că datoria noastră nu este de a ne judeca unii pe alții, ci de a ne ajuta, după posibilități, unii pe alții.

Despre milostenie

Zis-a un iubitor de Hristos că dator este cel ce dă milostenie, așa să dea, ca și cum el ar lua.

Că o milostenie ca aceasta îl apropie de Dumnezeu (20-376).

De reținut: Există oameni care, atunci când dau o pâine sau bani sau altceva unui om sărac, o fac cu afecțiune, o fac ca și cum ar fi o rudă sau un prieten al săracului. Alții fac aceeași pomană cu gând egoist, doar ca să le întoarcă Dumnezeu binele pe care îl fac, și îi disprețuiesc pe cei cărora le dau pomană. Trebuie ca atunci când ajutăm pe cineva să o facem ca și cum noi am fi cei care am primi, nu cei care am da. Și, de fapt, așa și este, că mare este răsplata celor care îi ajută pe ceilalți după puteri și din toată inima lor.

Despre importanța zilei de azi

Zis-a un bătrân: „Neamul acesta nu caută ziua de astăzi, ci ziua de mâine” (14-424).

Există mai multe tipuri de păcate – unele sunt cele cunoscute ca atare, cum e beția, mândria și celelalte. Altele sunt păcate pe care oamenii nu le conștientizează ca atare. Una din marile greșeli pe care le facem este că trăim cu gândul la ce vom face mâine, nu la ce facem azi. Proverbul: „Nu lăsa pe mâine ce poți face azi” e important în orice domeniu al vieții.

De multe veacuri, chiar de dinainte ca pustiul *Patericului* să se umple de călugări, unii oameni au observat că generațiile mai tinere nu știau să prețu-

iască timpul cum trebuie. Această constatare este însă din ce în ce mai actuală astăzi, când tinerii își risipesc timpul liber în fața televizorului sau a calculatorului.

Încercați să căutați să înțelegeți valoarea fiecărei zile, a fiecărui an din viața voastră. Sunteți la vârsta la care trebuie să fiți preocupați și de învățătură, nu doar de joacă. Nu vă gândiți că dacă sunteți copii nu trebuie să vă gândiți și la sufletele voastre, că o să vă gândiți la bătrânețe. Vremea lui Dumnezeu este acum, nu mâine. Voi acum aveți nevoie de hrană, nu mâine. Tot așa sufletele voastre acum au nevoie de rugăciune, nu vă gândiți că o să vă rugați mâine sau altă dată.

De reținut: Trebuie să înțelegem importanța prezentului, și să încercăm să trăim în fiecare zi după voia lui Dumnezeu.

Despre efectele gândurilor și faptelor noastre

Zis-a un bătrân: „De la mic până la mare, tot ce facem, să privim la roada pe care o vor naște: ori cu gândul, ori cu lucrul.” (14-421)

Copii, pe cât este de simplu acest cuvânt, pe atât este de profund. Singuri vă puteți da seama că gândurile frumoase pe care le aveți vor duce la alte gân-

duri frumoase, că lucrurile bune vor duce la alte lucruri bune. Știți doar bucuria pe care o aveți când ați făcut un lucru bun, parcă ați fi gata să vă apucați de altul, uitând toată oboseala de dinainte. Sau ați constatat și voi că, după ce v-ați certat cu un prieten sau cu un coleg, parcă cearta a lăsat ceva în voi, parcă și-a lăsat o amprentă pe sufletele voastre.

Dacă din tot *Patericul* ați rămâne doar cu acest cuvânt în sufletele voastre, dacă v-ați gândi la el cât mai des, o să înțelegeți puterea lui. Sfântul Vasile cel Mare spunea că filosofia creștinului este să se gândească la moarte. Vouă, copii fiind, vă este greu să vă gândiți deseori la moarte. Copilăria este cea mai frumoasă parte a vieții. Dar, chiar dacă sunteți copii, sunteți în măsură să vă gândiți la efectele, la consecințele faptelor voastre.

De reținut: Este foarte important ca, atunci când ne gândim sau facem ceva, să fim conștienți de consecințele gândurilor sau faptelor respective. Gândurile bune ne duc la fapte bune, gândurile rele ne duc la fapte rele. Faptele bune ne duc spre alte fapte bune, faptele rele spre alte fapte rele. Trebuie să fim foarte atenți nu numai la gândurile, cuvintele și faptele noastre, ci și la efectele, bune sau rele, pe care le vor naște în timp. Dacă vom fi atenți la ele, ne va fi mai ușor să facem binele și să evităm răul.

Copii, scrisoarea mea se încheie aici. Poate că ar mai fi și alte pasaje din *Pateric* pe care aș fi putut să le aștern pe hârtie, dar am încercat să vă trimit doar cuvintele pe care m-am gândit că o să le înțelegeți cum trebuie. M-aș bucura să îmi spuneți cum vi s-au părut cele scrise.

Chiar dacă sunteți copii, vă aflați într-un război, în care trebuie să vă alegeți de ce parte vreți să luptați. Și, dacă veți alege binele, pentru că știu că l-ați ales deja, trebuie să fiți foarte atenți, pentru că războiul este de durată, ține toată viața. Și în acest război există încercări, căderi, ridicări. E important să aveți un duhovnic care să vă fie aproape, ca un antrenor pentru suflet, la fiecare pas al vieții.

Eu o să mă rog pentru voi în continuare, și vă rog încă o dată să vă rugați și pentru mine.

Cu drag, cu mult drag,
Părintele Antonie.

În loc de încheiere

(nota autorului la ediția a doua)

Nu cu multe zile în urmă, o mămică îmi spunea cu emoție că în casa lor *Patericul pe înțelesul copiilor* și una din cărțile mele de povești educative sunt citite periodic. E o mare bucurie pentru mine, ca scriitor, să știu că scrierile mele ajung la destinație.

Copii, aș vrea ca, dacă v-a plăcut această carte, să încercați să mai citiți din ea, peste o vreme. S-ar putea să o înțelegeți altfel. Pe măsură ce creșteți, aceste scurte explicații la *Patericul egiptean* vă pot ajuta să duceți o viață mai frumoasă, mai curată, mai bineplăcută lui Dumnezeu.

Să încercați să păstrați în sufletele voastre cele citite. Știu că vă este greu să alegeți de fiecare dată binele, sunt conștient de faptul că, deși sunteți copii, telefoanele mobile și televizoarele vor să vă ocupe cât mai mult timp și să vă țină cât mai departe de Dumnezeu.

Încercați să creșteți ca niște flori, ca niște prieteni ai lui Dumnezeu. Nu contează ce prostii fac colegii sau prietenii voștri. Contează doar ce faceți voi. Dacă veți duce o viață curată, veți fi cu adevărat eroii zilelor noastre. Veți fi mai eroi decât toți supereroii. Lupta dintre bine și rău nu se duce ca în

filme, răul nu poate fi distrus de oameni care au cine știe ce arme sau puteri supranaturale.

Răul poate fi biruit doar de oamenii în inimile cărora este viu Dumnezeu. Da, copii, Dumnezeu vrea să vă facă eroii Săi. Numai să vreți și voi acest lucru...

Dacă, poate, peste câțiva ani unii dintre prietenii voștri creștini se vor îndepărta de Biserică, să nu vă luați după ei. E ușor să faci lucruri rele, este greu să faci lucruri bune. De aceea, voi să rămâneți tari în credință, indiferent prin ce situații veți trece.

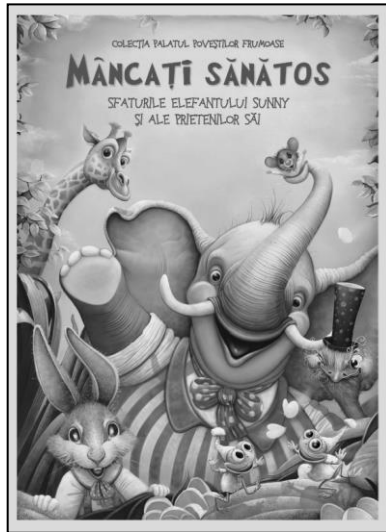
După căderea comunismului, când a început să se introducă ora de religie în școli, mulți copii au vrut să ducă o viață curată și i-au adus și pe părinții și chiar pe bunicii lor la biserică. Astăzi, pe măsură de mulți oameni, din diferite motive, se îndepărtează de Biserică, voi trebuie să trăiți ca niște mici apostoli ai credinței. La școală, în grupul de prieteni și poate chiar și în familie.

Cu Hristos viața e mai frumoasă, e mai împlinită. Ochii sunt mai senini și inima e mai vie. Nu există bucurie mai mare decât să trăiești aproape de Dumnezeu. Să Îl primești pe Dumnezeu în inima ta. Mă rog să aveți și voi puterea de a înțelege acest lucru. O să mă rog pentru voi, așa cum mă rog pentru toți cei care citesc cărțile pe care le-am scris. Chiar dacă nu vă știu numele, vi le știe Cel care primește rugăciunile... Bucurii adevărate să aveți...

Cuprins:

Precuvântare	5
Nota autorului.....	8
Patericul pe înțelesul copiilor	10
a) Întâlnirea cu Patericul	10
b) Rugămintea copiilor	69
c) Alte cuvinte de folos din Pateric.....	76
În loc de încheiere.....	123

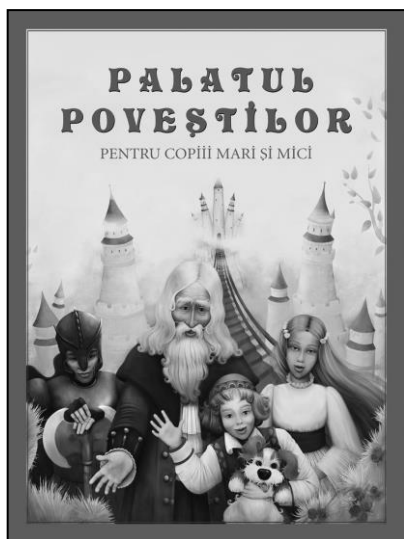
De același autor:

Majoritatea oamenilor se confruntă cu problema alimentației nesănătoase. Copiii nu fac excepție, ba dimpotrivă. Ei par a fi publicul țintă pe care unii producători vor să îl câștige, folosindu-se de factorul gust în detrimentul calității. E nevoie însă de o educație atentă în această privință. Și tocmai pentru că, de obicei, copiii sunt refractari când vine vorba de alegerea hranei sănătoase, am căutat – prin intermediul câtorva povești – să le spun lucruri pe care astfel cred că le receptează mai ușor.

Danion Vasile

www.palatulpovestilor.ro

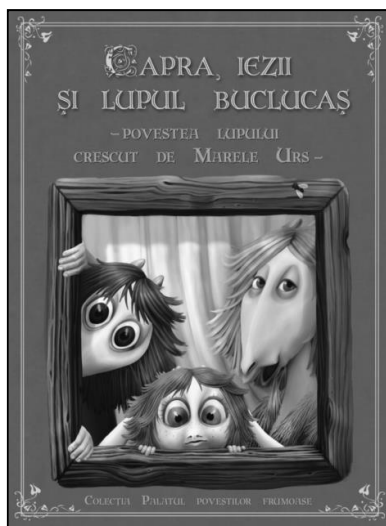

Vreau să vă vorbesc despre o carte de povești... „Despre ce?” – vă întrebați poate voi. „Doar am trecut de vârsta poveștilor...” Eu cred că de fapt viața fiecăruia dintre noi ar trebui să fie o poveste. Da, orice familie ar trebui să fie o poveste de iubire... Drumul fiecărui tânăr în viață ar trebui să fie o poveste despre curaj, răbdare, iubire...

Cartea *Palatul poveștilor pentru copiii mari și mici* este, așa cum arată titlul, o carte și pentru voi. E o carte care vă ajută să rămâneți pentru totdeauna tineri. Ideea principală a cărții o știți deja: că nimic nu este mai important în viață decât iubirea cea adevărată. Iubirea de Dumnezeu, de aproapele, iubirea prietenilor, a părinților, a bunicilor sau nepoților.

Danion Vasile

www.palatulpoveștilor.ro

Povestea *Capra cu trei iezi* a lui Ion Creangă este, fără îndoială, una dintre cele mai cunoscute povești din literatura română. Totuși, pe unii copii această poveste i-a întristat. Printre aceștia, se numără și fiica mea cea mare, Nectaria, care mi-a spus că nu îi place o poveste în care familia nu rămâne întreagă. Această idee, cât se poate de simplă, a fost cheia care m-a ajutat să rescriu povestea caprei cu trei iezi.

Dacă astăzi sunt apreciate poveștile cu final neașteptat, în care conținutul e modificat pentru a corespunde exigențelor unui public de vârstă tânără hrănit cu desene animate pline de monștri și de violență, prin textul de față am încercat un demers invers – acela de a le oferi copiilor o poveste care, luând ce e mai frumos în scenariul original, să îi învețe că bunătatea învinge răul, că iertarea e mai importantă decât răzbunarea.

Danion Vasile

www.palatulpovestilor.ro

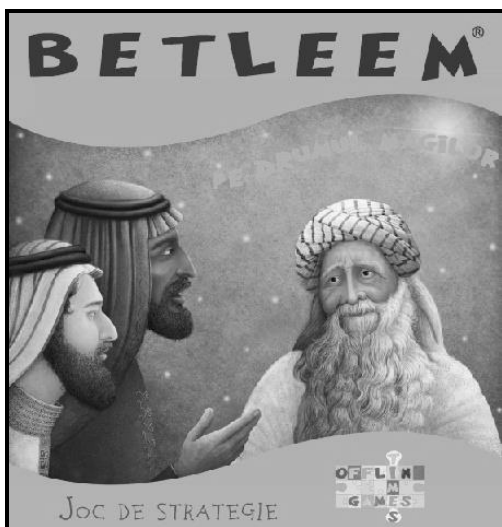
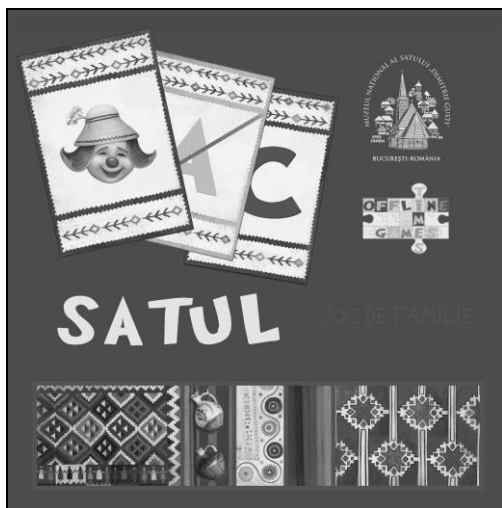

Am adunat în această carte câteva din cele mai frumoase povești religioase pe care le-am scris. Cred că cel mai simplu este să educi copiii prin jocuri sau povești. Am încercat să le vorbesc pe limba lor celor mici despre sfințenie. Într-o vreme în care copiii sunt hrăniți de mass-media cu desene animate pline de violență, am scris o poveste care arată cum le fură televizorul timpul celor mici. Am scris alta în care am arătat că iubirea adevărată este să te dăruiești pe tine altora...

Îmi e greu să rezum poveștile mele. Spun doar că pentru mine a ține o conferință despre rugăciune sau a scrie o poveste religioasă este aproape același lucru. Numai că despre rugăciune avem zeci și sute de cărți. Pe când povești religioase avem puține. Mult prea puține...

Danion Vasile

www.palatulpoveștilor.ro

JOCURI EDUCATIVE
www.areopag.ro